

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

5TE ARG.

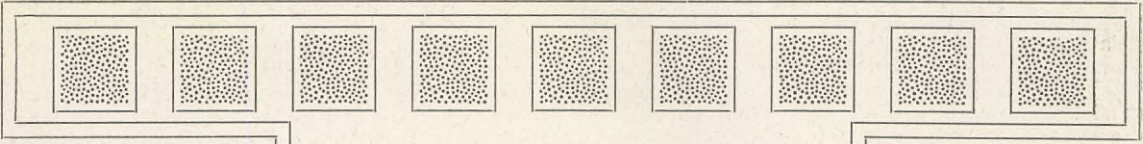
DEN 27 DECEMBER 1903.

N° 13

Återgivande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Robert de la Gardie. — Stockholms gaslyshållnings jubileum och det nya elektricitetsverket. — A. M. Leuhusen. † — En hedersgåfva. — Brokigt utomlandsnytt. — Från Sveriges musikvärld. — "Gamle Max berättar" af Allen Macklin. — Björnstjerne Björnson hyllas af svenska studenter. — Från invigningen af Bohusbanans öfre del. — Veckans porträttgalleri. — "De fattiges jul" af Gerda Meyerson.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1903.

Ramen tecknad hos Bonniers, Gbg

Kliché: Bengt Silfverparre.

ROBERT DE LA GARDIE.

F. D. LANDSHÖFDING I LINKÖPINGS LÄN. 1894—1902 TALMAN I RIKSDAGENS
ANDRA KAMMARE.

ROBERT DE LA GARDIE.

När Andra kammarens talman, greve Robert de la Gardie, med 1902 års riksmöte för alltid lämnade riksdagen, hade han deltagit i icke mindre än 27 riksmöten. Han hade nämligen redan tidigt bevästat riksförsamlingarne och var ordförande i 1865 års statsrevision. Efter representationsförändringen, för hvilken greve de la Gardie å riddarhuset höll ett högstämmt tal, invaldes han af Torna härad som representant i Andra kammaren, men afsade sig detta uppdrag redan 1867. Han var sedermera 1874—75 Linköpings representant i Andra kammaren, 1880—88 ombud för Östergötlands län i Första kammaren samt 1889—90 och från 1894 åter Linköpings företrädare i Andra kammaren. Sistnämnda år utsågs den högt skattade mannen till kammarens talman, och hedersposten som kammarens ordförande fick han sedan bekläda ända till sin afgang ur riksdagen.

»Ädling icke blott till börd, utan lika mycket till hela sitt fint bildade väsende förenar han i sällspord harmoni älskvardhet utan fjäsk med värdighet utan högdragenhet. Men att bakom det försynta framträdandet och de alltid hofsamma orden bo en fast utpräglad åskådning och en seg viljekraft, vet man väl i hans forna län, och det har man nog och lärt sig förstå i riksdagen. I det fallet må allenast erinras om talmanskonflikten under 1900 års riksdag beträffande Bodenfrågan.»

Ja, så har det en gång med fullt skäl blifvit skrivet om den af »sin» kammare så värderade talmannen, hvilken var i hög grad omtyckt — om vi icke alltför mycket misstaga oss — till och med af kammarens argaste radikal. Med afseende å Bodenfrågan kan ju erinras om, att en konstitutionel konflikt år 1900 uppstod mellan andra kammarens tal-

man och majoriteten. Greve de la Gardie vägrade nämligen framställa proposition om afslag å en gemensam voteringsproposition om anslag till befästningarne vid Boden. Kammaren ogillade denna propositionsvägran, som på sin tid gaf ämne till många tidningsartiklar, och frågan blef då enligt grundlagen hänskjuten till konstitutionsutskottet. Talmannen fick här rätt, men kammaren uttalade sitt bestämda ogillande af utskottets betänkande — hvilket allt nog icke hindrade den att omfatta talmannen med lika varm sympati som förut.

Greve Robert de la Gardie fyllde nu den 17 december 80 år. Han är nämligen född 1823, i Kristianstad, där fadern, Axel Gabriel de la Gardie, var landshöfding. Modern hette Maria Gustafva Adlerbjelke. De la Gardie blef 1839 student i Lund och 1844 fil. d.r. Han tjänstgjorde därefter till 1848 som e. o. kanslist i civildepartementet, men ägnade sig sedermera åt skötseln af sin egendom Silfåkra i Malmöhus län, hvarjämte han, som sagdt, deltog i riksdagarne. 1867 förordnades han till landshöfding i Östergötlands län och utnämndes två år senare till ord. innehafvare af ämbetet, från hvilket han tog afsked 1901. Greve de la Gardie, som tillhörde 1886 års bevillningsutskott, hyser i tullfrågan frihandelsvänliga men i öfrigt konservativa åsikter och var bl. a. en bestämd motståndare till den politiska rösträttens utsträckning. Han har också tagits i anspråk för kommittéarbeten och var ordf. i skatteregleringskommittén 1879—82 och i kommittén för ordnande af minderåriges användande i fabriker 1891.

Den gamle, som är vid utmärkt vigör, njuter nu sitt otium, vördad af alla, med hvilka den framstående mannen med den högstämmt lyriska värtaligheten en gång kommit i beröring.

GREFVE ROBERT DE LA GARDIES SISTA RIKSDAG: Talmännen vid 1902 års riksdag, Greve Robert de la Gardie (2) och Greve Gustaf Sparre (1), under ett uppehåll i rösträttsdebatterna.
Efter fotografi tagen speciellt för HVAR 8 DAG vid tillfället ifråga.

STOCKHOLMS GASLYSHÅLLNINGENS JUBILEUM OCH DET NYA ELEKT- RICITETSVERKET.

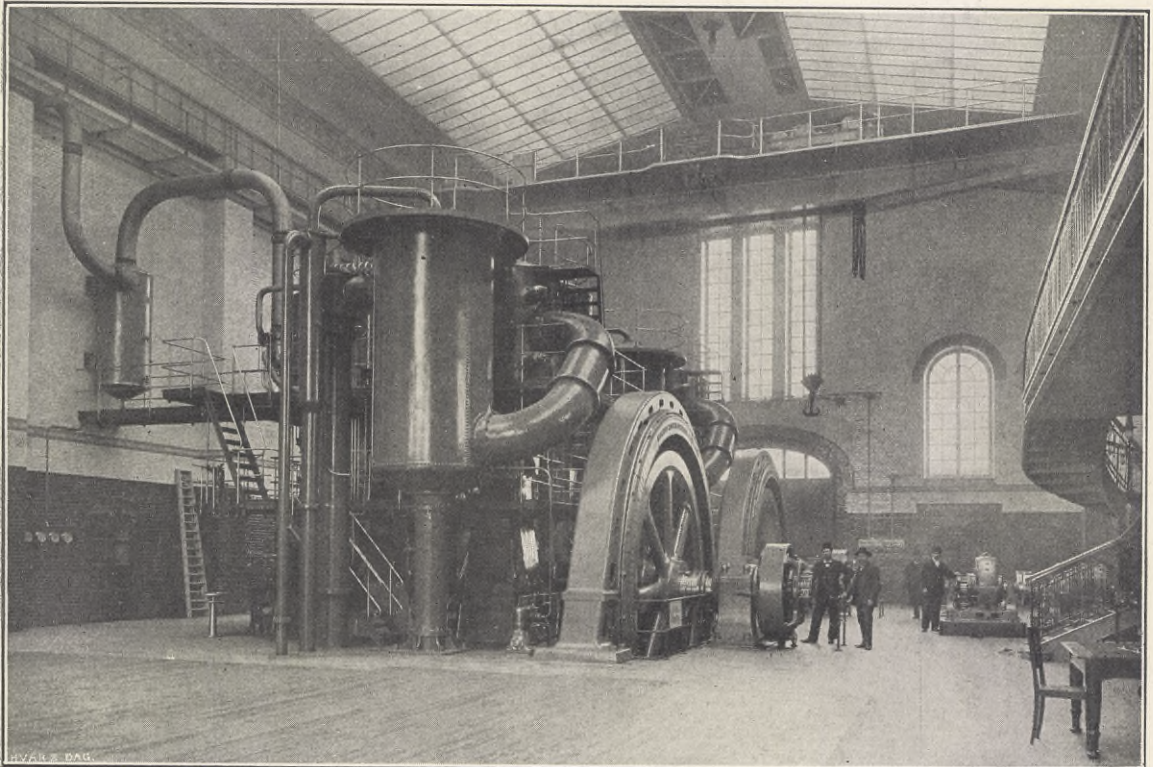
HVAR 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg

VÅRTA-ELEKTRICITETSVERKET: Maskin- och Ångpannehusen.

Den 18 dec. 1903 hade 50 år förlutit, sedan gaslyshållning infördes i Stockholm. De första gaslågorna tändes nämligen den 18 dec. 1853 å Norrbro samt de närmast följande aftnarne vid några af de centrala hufvudgatorna. I jan. följande år var gasbe-

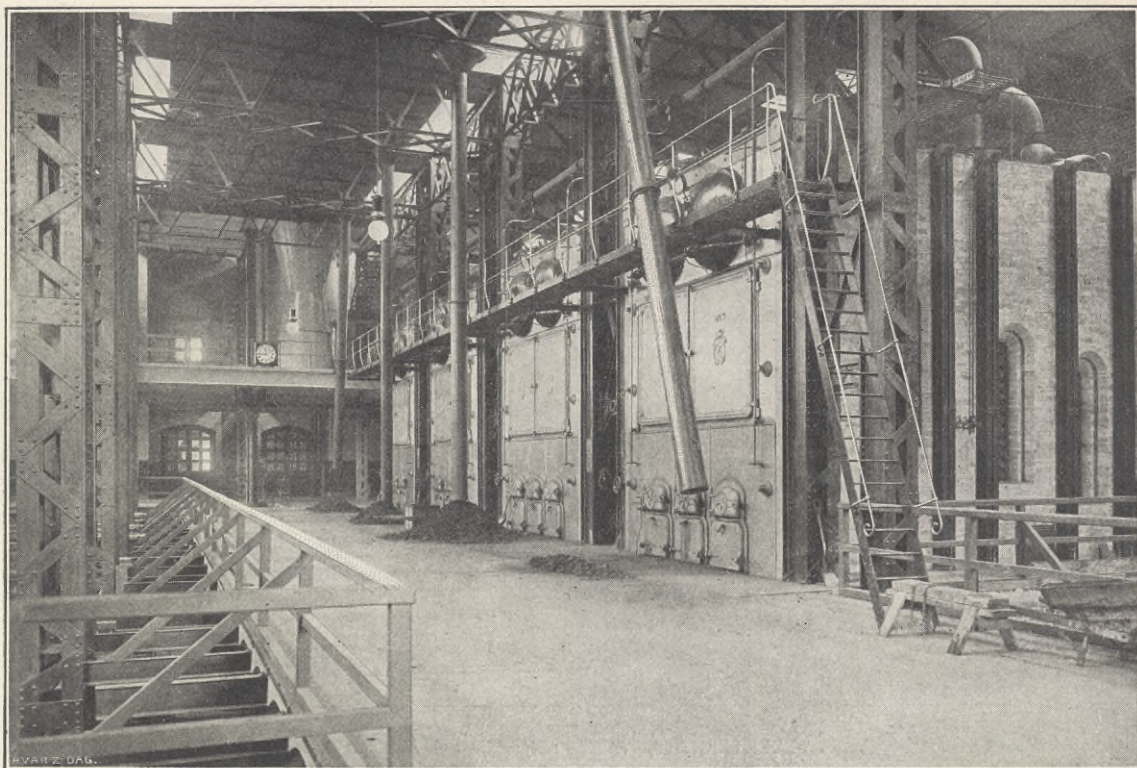
lysningen införd i Klara, Jakobs och Nikolai församlingar. Gasverket anlades under åren 1852—53 af ett enskildt bolag, Gasbelysningsaktiebolaget i Stockholm. Det var franske civilingenjören Jules Danré, af enskilde intresserade personer tillkallad som sak-

H. 8 D: STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg

INTERIÖR FRÅN VÅRTA-ELEKTRICITETSVERKET: Ångmaskiner med generatorer.

HVAR 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm.—Gbg

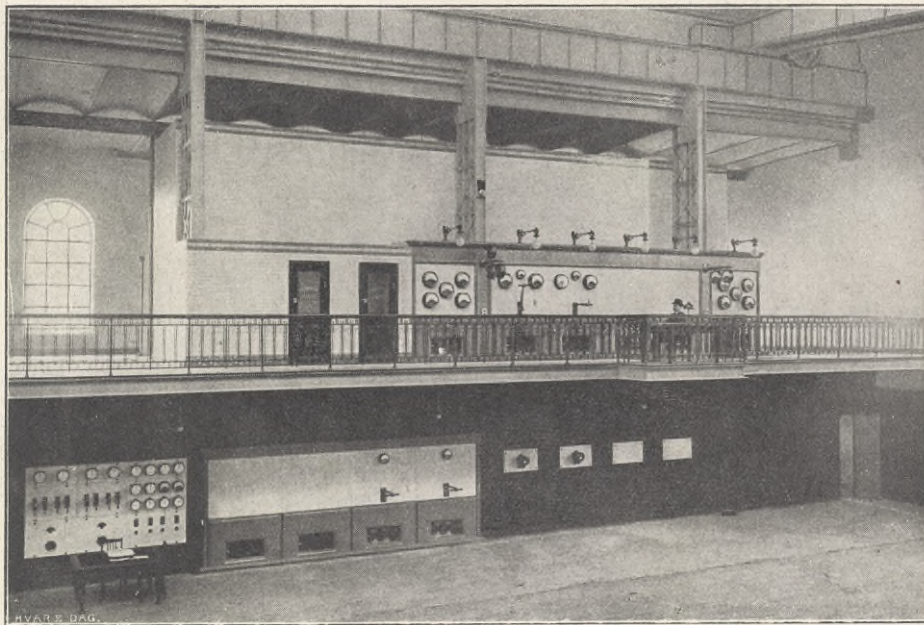
INTERIÖR FRÅN VÅRTA-ELEKTRICITETSVERKET: Ångpannerummet.

kunnig, hvilken uppgjorde plan och kostnadsförslag till anläggningen, och han hade sedermera till sin högra hand civilingenjören Arvid Hjortzberg — inom parentes sagt, fader till Stockholms nya spårvägsaktiebolags nuvarande verkställande direktör — hvilken efter Danrés utkast utförde alla ritningar till verkets byggnader och apparater samt biträdde vid tillsynen öfver arbetenas utförande på den forna "Klara sopbacke".

Det enskilda bolaget dref gasverket ända till den 1 juni 1884, då det inlöstes af Stockholms stad. Kommunen har sedan icke allenast, hvad storleken beträffar, fördubblat detta gasverk, utan äfven låtit anlägga ett nytt, storartadt gasverk vid Värtan, hvilket invigdes den 25 november 1893, ett elektricitetsverk å Norrmalm samt nu senast ytterligare ett elektricitetsverk med hufvudstation vid Värtan och tre understationer i staden. Och just den 18 sistlidne december, alltså på 50-årsdagen efter gaslyshållningens införande i Stockholm, invigdes det kontinentala elektricitetsverket vid Värtan. Äfven gasverket därstädes har betydligt utvidgats.

Några siffror ådagläggas lätt gas- och elektricitetsverkens betydelse. Inlösningssumman för gaslysningsaktiebolagets verk utgjorde kr. 3,003,333. Utvidg-

ningsarbetena, som genast togo sin början, ökade summan med 2,000,000, och vid 1902 års slut uppgick Klaragasverkets bokförda värde, inberäknadt rörsystemet, lyktor, m. m., till 7,814,794: 08 kr. Värtagasverkets värde vid samma tid utgjorde 8,744,261: 62 kr. Med afseende på elektricitetsverken kan nämnas, att Brunkebergsvärkets värde vid 1902 års slut uppgick till 4,027,628: 29 kr., och kostnaden för nybyggnadsarbetena, däri inberäknadt de tilläggs-

H. 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparre.

INTERIÖR FRÅN VÅRTA-ELEKTRICITETSVERKET: Instrumentbalkongen.

arbeten, som föranleddes af beslutet om elektrisk spårvägsdrift, torde vid nästa års slut, då samtliga arbeten beräknas afslutade, komma att uppgå till omkring 8,500,000 kronor.

Arbetena med uppförandet af det nya elektricitetsverket vid Värtan togo sin början i maj 1901. Det är här icke platsen att ingå på någon teknisk beskrifning öfver det verkligen storartade etablissemnet. Dem, som närmare intresserar sig för utvecklingen af Stockholms belysningsväsen, hänvisa vi till den präktiga fästskrift, "Stockholms belysning", som nu i en ny upplaga — den första utgafs 1893 vid Värtagasverkets invigning — utkommit. Våra bilder visa bättre, än beskrifningar kunna göra, huru en del lokaler och maskinerier i det nya elektricitetsverket te sig.

Å Porträttgalleriet återgifva vi ett porträtt af Stockholms gasverks chef, öfveringenjören Adolf Ahlsell, en synnerligen nitisk och duglig person, hvilken jämte ingenjören Aug. Decker utarbetat förslagen till elektricitetsverken och lagt sig stor vinn om tufvudstadens belysning.

A. M. LEUHUSEN. †

Foto. Holm, Jönköping.

Kisché: Benigt Silfverparre.

A. M. LEUHUSEN. †

F. d. generalmajoren i generalitetets reserv frih. Alexander Magnus Leuhusen afled i Jönköping den 15 december i den höga åldern af öfver 82 år.

Frih. L. var född på Säby å Ingarö och son till f. d. kaptenen Gustaf Leuhusen och hans maka, född Gyllenhaal. Efter att ha genomgått Karlbergs krigsskola blef han 1841 underlöjtnant vid Lifbevärsregementet, kapten i armén 1856 och vid regementet 1859, major vid Gotlands nationalbeväring 1861, öfverstelöjtnant vid Jönköpings regemente 1862 samt öfverste och chef för detta regemente 1867. År 1884 erhöi han generalmajors afsked. Frih. L. har tidigare bevisat riksdagar samt deltog med intresse i Jönköpings kommunala lif, inom hvilket han intog en bemärkt plats.

EN HEDERSGÅFVA.

Öfverhofjägmästaren Viktor Ankarcrona fyllde, som förut nämnts, 80 år den 15 dec. 1903 och var då föremål för mycken hyllning.

Bland dyrbara gåfvor som öfverhofjägmästaren därvid erhöi må i främsta rummet nämnas en större silfverbricka från konungen och drottningen med följande inskrift: »Från Oscar och Sophia till minne af de fyllda 80 åren.»

Från konungens jaktklubb, hvars vice ordförande öfverhofjägmästare Ankarcrona är, öfverlämnades en praktfull hedersgåfva. Gruppen, i oxideradt silfver, föreställer en Diana med foten hvilande på en nyss skjuten kronhjort; i ena handen håller hon båge och pil, den andra har hon lyft för att förstärka det All's todt-rop, hvarmed hon tänkes hälsa jaksällskapet. Å den silfverbeklädda sockeln återfinnas etsade framställningar af älgjakten, räfsjakten och andjakten samt en inskription.

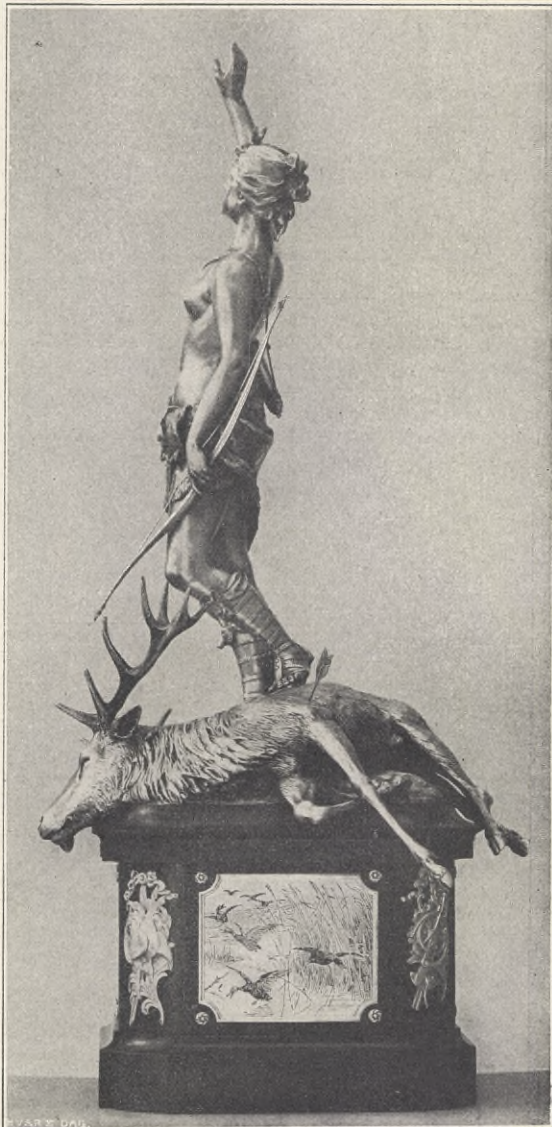

Foto. Lagrelius & Westphal, Sthlm

Kisché: Benigt Silfverparre.

KONUNGENS JAKTKLUBBS GÅFVA TILL
ÖFVERHOFJÄGMÄSTAREN V. ANKARCRONA.

I.

Parissäsongens stora teaterevenement är Victorien Sardous' nya drama, »La sorcière», som under ofantlig entusiasm uppföres med Sarah Bernhardt i huvudrollen. Vi äro i tillfälle visa en grupp fotografi af författaren och den stora tragédiennen.

«HVAR 2 DAG».

Kliché: Bengt Silfverparre.

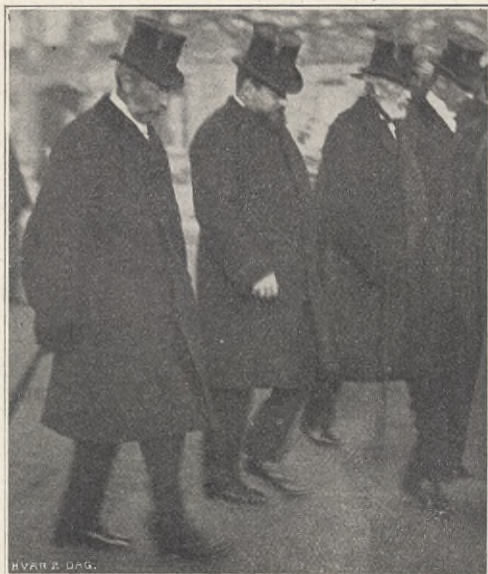
I. APROPOS PARIS SENASTE TEATERSUCCÉS.
»La sorcière», Sarah Bernhardt, och dess författare, Victorien Sardou.

II.

Vid baron Arthur de Rothschilds begrafning den 16 december, gingo de manliga medlemmarne af den världsberömda familjen till fots efter kistan, från hvilket tillfälle vår ögonblicksbild är tagen. Man återfinner därå porträtt af de stora finansmännen, baronerna Alphonse, Henri, Gustave och Edmond de Rothschild, af hvilka högeligen uppmärksamade personer porträtt äro ganska ovanliga.

III.

Den 10 december, 100-årsdagen af den store franske kompositören Hector Berlioz' födelse, hylades hans minne af en del mera framstående musikaliska personligheter i Paris. Vår illustration visar tillfället i fråga, när Alfred Bruneau läser minnestalet.

«HVAR 2 DAG».

Kliché: Bengt Silfverparre.

II. FYRA BARONER ROTHSCHILD.

«HVAR 2 DAG».

Kliché: Kom. A.-B. Bengt Silfverparre Skilm—Oby.

III. HYLLNINGEN FRAMFÖR HECTOR BERLIOZ' STATY i Paris, 100-årsdagen af hans födelse den 10 december.

Efter fotografi.

V. PROFESSOR BEGAS SOM BILJARDSPELARE. Den framstående bildhuggaren är mästare i det svåra 4-boll-spelet.

Bakom honom synas Gustave Charpentier, Theodor Dubois, Edouard Colonne m. fl.

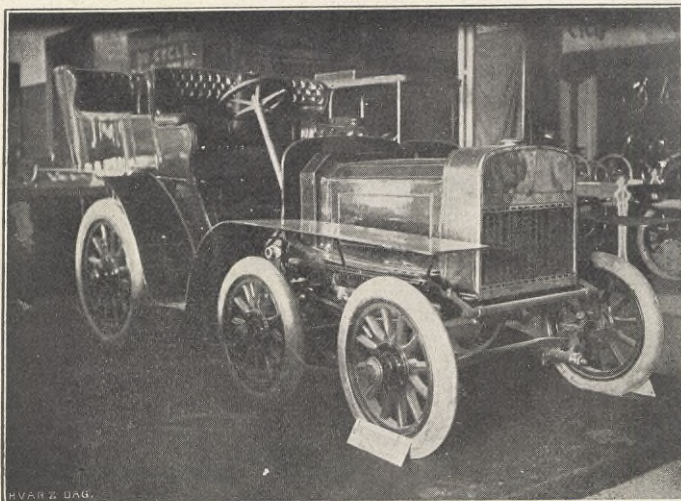
IV.

Professor Reinhold Begas är mästare icke endast inom bildhuggerkonsten — han är det också i biljardspelet. Så snart den märklige mannen griper till kö'n, bildar sig en intresserad åskådarskara omkring honom. Det vanliga, för andra dödliga högst svåra karambolspelet med tre bollar, erbjuder mästaren för lättöfvervunna svårigheter. Han föredrager därför fyraboll-spelet, i hvilket det gäller att med egen boll träffa alla de tre öfriga bollarne. Utan ansträngning har professor Begas nått förbi serier på 8 bollar i fyrboll-spelet, hvilket, jämfördt med vanlig karambol, motsvarar 100 points i detta senare.

Detta är kanske något för svenska biljardmästerspelare att pröfva på.

V. ETT BALANCER-MÄSTERSTYCKE: Utföres f. n. i London.

HVAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Sjöström.

VI. MÄRKLIGHETERNA Å AUTOMOBILUTSTÄLLNINGEN I PARIS:
a. En 6-hjulig automobil.

Efter fotograf.

VII. MÄRKLIGHETERNA Å AUTOMOBILUTSTÄLLNINGEN I PARIS: b. Ett automobiltag. *Kliché: Kem. A.-B. Benzt Silfversparre Stilm—Gbg.*

V.

Till denna bild, som visar ett modernt konststycke, är icke mera att tillägga, än att det gör stor succés å Alhambra Teatern i London.

VI och VII.

Vår Pariskorrespondent har sändt oss tvänne

fotografier från Automobil-utställningen, af de tvänne mest uppmärksammade företeelserna i branchen. Den ena är en 6-hjulig motor, den andra är ett automobiltag. Detta senare bör ju vara af ett visst intresse för frågan om automobil-kommunikationer litet hvarstades.

FRÅN SVERIGES MUSIKVÄRLD.

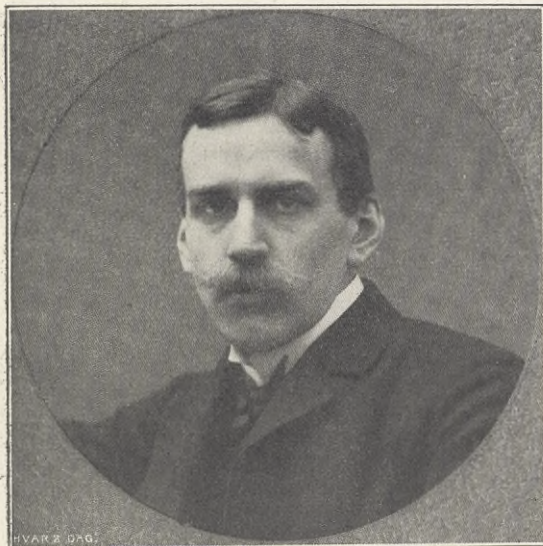

Foto. Jonason, Göteborg.

VILHELM STENHAMMAR.

Vann en betydande framgång med sin nya symfoni, uppförd för första gången i Stockholm å musikföreningens konsert den 15 december.

Kliché: Benzt Silfversparre.

Foto. Jonason, Göteborg.

OLALLO MORALES.

Af denne unge kompositör, bosatt i Göteborg, uppfördes å Musikföreningens konsert i Stockholm den 15 december en med bifall mottagen orkesterkomposition.

Kliché: Benzt Silfversparre.

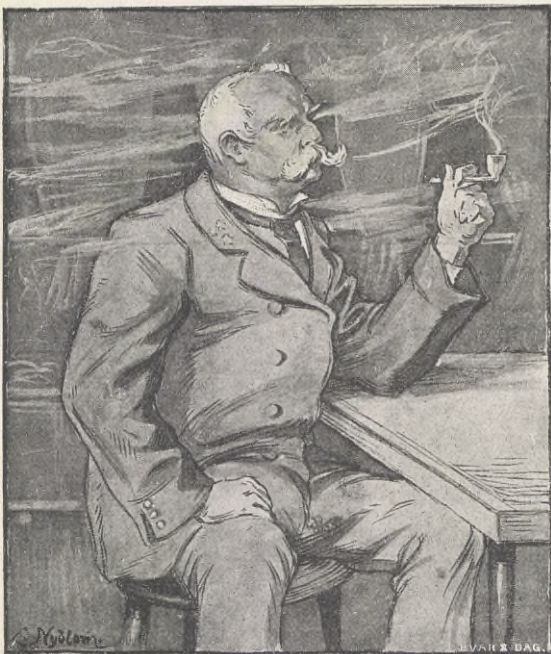
GAMLE MAX BERÄTTAR.

I. VILDMARKSKÄRLEK.

SVENSKT ORIGINAL FÖR HVAR 8 DAG AF ALLEN MACKLIN.

Teckningar af Lennart Nyblom.

Härmed början af en serie berättelser — dels längre, dels kortare — af en ny svensk författare, af hvilken vi endast haft en berättelse förut. ALLEN MACKLIN, som nu uteslutande skriver för HVAR 8 DAG, har här skapat en typ, »GAMLE MAX», som säkerligen skall bli en vän till HVAR 8 DAGS läsare. I hög grad intressant, har Gamle Max mycket att berätta, och han gör detta på ett utomordentligt underhållande sätt, på samma gång som i en fulländad form. Må man af titel och teckningar ej föreställa sig indianäfventyr i Coopers stil; Allen Macklin vore väl då närmast en svensk Bret Harte. Därmed öfverlämna vi ordet till vår vän.

Kliché: Bengt Sjöberg.

»Det fanns ingen populärare befälhåfvare i hela svenska ångbåtsflottan den tiden än gamle Max» — — —

Det var min gamle vän, den store sägenrike sjökaptainen, som berättade nedanstående historia, som han själf upplefvat och som jag, så vidt möjligt, skall söka återgifva med hans egna ord.

Situationen var följande. Båten låg på tredje dygnet för storm och snötjocka utanför Öregrund, som Norrlandsbåtarna för sed hafva fram på senhösten. Sjön vräkte blygrå, isbarken strök fram horisontalt för rytande nordan, stack som nålar i ansiktet och lade sig tyngande på tackel och tåg eller hvar helst den fann en passande hållpunkt; man såg icke handen framför sig och mistlurarnes ängsliga, långdragna tjut svarade hvarandra med korta mellanrum här och där i dimman. Upe i den stora rökhytten började toddarnas mångfald, trots trägen och väl afvägd omväxling med whisky-groggen, punschen eller andra sinnrikt sammansatta njutningsmedel, onekligen verka en smula monoton, för att icke säga enerverande; alla hade länge sedan berättat sina bästa historier, somliga till och med de sämsta, mer än en gång; själfva korten hade för flertalet förlorat sin eggande tjuskraft, ehuru det okufliga klöfverbladet: grosshandlaren, vinagenten och ingenjören, ännu med något forcerad munterhet dunkade i bordet och läto sedlarne växla plats i plånböckerna. Med ett ord: stämningen var flau, lynnena något religa och luften så mätad af tobaksrök, spritångor och mänskliga utdunst-

ningar att den bleke nervöse yrkesinspektören med en efter omständigheterna afpassad ed försäkrade att han ögonblickligen skulle anställa åtal mot en hvar fabrikant som ej sörjde bättre för ventilationen i sitt etablissement.

Det verkade som en i både andligt och lekamligt afseende uppfriskande fläkt då kaptanens väldiga gestalt sent omsider visade sig i dörröppningen som den helt och hållet fyllde, — han måste böja hufvudet betydligt för att slå in — förande med sig en pust af nordanvind, en atmosfär af hafvets sunda kyla och sälla, af personlig välvilja, kraftig naturlighet, humor och originalitet som bildade en egendomlig kontrast till den fadda, kvalmiga, med unkarlshistorier bemängda stämningen i hytten.

— God afton, kaptan! — nej se välkommen! Hur står det till? — hälsades han mångstämmigt, med den hjärtlighet som själfva åsynen af hans väldiga person aldrig underlät att framkalla äfven hos de mest liknöjda och blaserade. Det fanns ingen populärare befälhåfvare i hela svenska ångbåtsflottan den tiden än gamle Max — eller, som hans rätta namn lydde, Robert Maxwell, skotte till börden och, efter hvad det påstods, af god familj, men uppvuxen i Sverige och genom många ödetis outransakliga växlingar och stormar slutligen vinddrifven som ångbåtskaptan hit upp till det grå Bottenhafvets långa enformiga kuststräcka och låga granitklippor. Frid öfver hans minne! — Ödet hade ännu sin största öfverraskning i beredskap åt honom och hans sista år förflöto i omgifningar, så olika dessa som möjligt — men många torde de vara som ännu erinra sig honom och bli varmare om hjärtat vid att höra hans namn.

— God afton!! det låg något af sol och salta vågor i själfva rösten med dess djupa fulltoniga klang och den lätta utländska brytningen. — Jo, tack, som frågar — utmärkt — splendid — en härrlig dag, härrlig — — nu stiger barometern snart, så nu så — — han krängde af sig den stora drypande oljerocken — den hade godt kunnat göra tjänst som pressenning öfver en gods-vagn — aftog den styfva sydvästen, på hvars brätte isbarken låg centimetertjock, samt hängde båda varsam och anspråkslöst — för att ej stänka vatten på någon af de närsittande — på kroken närmast dörren.

— Ett glas i kylan, kaptan? — En liten toddy, hvad? — Ring efter mera vatten, Axel — — konjak? — whiskytoddy — grogg — hvad skall det vara — seså, kom och slå sig ned — — rösterna ljödo om hvarandra i munter förvirring och tällan; man makade sig allmänt för att bereda rum vid bordet.

Gamle Max steg fram och tog plats — litet långsamt och stelt, med den egendomliga varsamhet som utmärkte alla hans rörelser; man såg att han hela sitt lif varit en smula besvärande medveten om att vara så mycket större och starkare än andra människor, så mycket för stor för de omgifningar hvori han måst lefva, att det blifvit

honom en vana att färdas varliga, för att ej rent tillfälligtvis råka slå sönder, krossa, trampa på och i allmänhet tillintetgöra hvad han kom i beröring med. Någon anmärkte en gång att det alltid var något hos gamle Max som påminde om en stor pansarfrigatt som sakta lotsar sig fram i ett för trångt farvatten — liknelsen var icke oäfvén.

Nu satt han emellertid där — väl till ankars på den röda stoppade schaggsoffan — väldig, bredaxlad, trygg, hufvudet högre än allt folket, i sin stora blå kavaj med ankarknapparne. Belåten stödde han båda händerna mot knäna, vände med ett barns leende det djärfva brunbarkade ansiktet med de starka dragen och de goda ögonen under de tjocka buskiga ögonbrynen mot vännerna, såg sig omkring och sände en blick, en liten nickning ett vänligt ord till hvar och en vid bordet.

— Tackar som bjuder, tackar — — toddy — härrligt, splendid — konjak — jo, en konjak kunde nog göra godt i en gammal kropp — whisky — — tack, tack, jojo men hvad det smakar för den svage i sådant väder — tack ingenjören, tack, heder och tack — — alltför goda allesamma, tack, gossar — splendid — superb! — M-e-e-e-n — — m-e-e---n — — ursäkta, förlåt, beg pardon, men — — tror ändå jag sitter öfver för den här gången — — bara för den här gången — — håller mig till min dricka — bäst för magen — tack i alla fall. Vänligheten är ändå gjord, sa' han som friade och fick korgen — ha, ha! — tag inte illa upp — — ja så Elin, min flicka, jo visst ringde jag, en flaska lagerdricka, du — — af den vanliga — — Ja, tack i alla fall, men jag sitter allt öfver för den här gången jag.

Det var i själfva verket en egenhet hos gamle Max, att han alltid »satt öfver» spritvarorna — »för den här gången». I sin stora anspråkslöshet och finkänslighet — lika stor som hans kroppshydd — kunde han ej förmå sig att sära någon med ett direkt afslag af ett vänligt erbjudande, än mindre ge sig sken af att vilja fördöma någon annan genom sin egen afhållsamhet. Han föredrog att alltid ånyo spela samma oskyldiga komedi, upprepa samma ständigt återkommande fiktion angående »den här gången». Och han gjorde det verkligen så väl och troskyldigt att mången lät lura sig därpå.

— Tack, tack — si så där ja — skönt — aaah! — han satte från sig det tömda glaset och strök belåten fradgan från den stora gråsprängda mustaschen. Nåå — — hvad ska vi nu hitta på att roga oss med — tala om sol, måne och stjärnor — ? — Men det var ju så sant här sitter jag och glömmar — färska nyheter här, må herrarne tro. — Han dök ned i bröstfickan och drog upp en tidningspacke, som han med triumferande min kastade på bordet. — Skulle tro det, jojo men. Pettersson var i land ett tag, fick lof provantera litet — terribel tur, men klarade sig — hade det här med sig. Praktigt pojke, Pettersson, hufvud på rätta stället — var så god!

Man slog ned på tidningarna som en flock ut-hungrade spårvar på det utkastade kornet. Ändt-ligen ett afbrott i enformigheten — ett samband med den länge saknade yttvärlden! En stund förgick, hvarunder man endast hörde papperens rasslande. Sedan, då första hungern hunnit stillas, blef man mera meddelsam, utbytte nyheter, växlade tankar och åsikter. Under dessa förhållanden blefvo till och med de smånotiser som den blaserade tidnings-läsaren eljest föraktar, af spännande intresse.

— »En sensationell arfsprocess ut-gör f. n. allmänna samtalsämnet i Lon-

donsförmåmakretsar — — — mantorde kunna motse något liknande den på sin tid så celebra Tichborne-affären» — — naturligtvis! — naturligtvis! — — när var det väl annat! — är det inte rent förb. att en s. k. civiliserad nation skall lefva under sådana förhållanden — skandal, fullkomlig skandal — — vänta ska herrarne lå höra — — och ett sådant folk skall gå och passera för stormakt! — — hör bara på — —

Det var gamle häradshöfdingen som fräste till i sitt hörn. Allt sedan den sorgligt minnesvärda dag då han förlorade det celebra målet mellan Svart-holms bolag och Atkinson Brothers var han fullt utbildad anglofob och försummade intet tillfälle att bestiga sin favoritkäpphäst: Den i Engelska Rättsförhållanden Rådande Beklag-liga Oredan — ett ämne, hvaröfver han till och med hållit föredrag vid ett juristmöte.

— Ja, hör bara på — snygga förhållanden — aldrig hör man sådana skandaler från andra län-der — försvunna arftagare och arfpretendenter från antipoderna — alltid samma historier. — Beror alltihop på deras Oförsvarligt Hafsiga och Oefterrättliga Rättsförhållanden — som jag säger, som jag säger! — Här i lan-det förekommer Gud ske tack och lof — men vill herrarne bara höra! —

Han harklade sig ett tag och började läsa. Det var en lång tidningsnotis i den vedertagna »sens-ationella» stilen. Några lyssnade höfligt, andra for-tog lugnt med sin egen lektyr. För egen del lån-de jag ett halft öra åt historien, medan jag förstördt tittade i min egen tidning.

— Hans nåd härtigen af Ardmöre hade vid hög ålder samlats till sina fäder — den saken tycktes vara höjd öfver allt tvifvel. Att fyra af hans fem söner allidit före honom utan att efterlämna manliga bröststävningar tycktes äfven vara någorlunda bevisadt. Angående den femte ställde sig frågan något mera invecklad. Själaf var han död — så mycket tycktes vara säkert; men han hade varit gift samt efterlämnat en son — välborne Ronald Duff — och det var denne unge herre, angående hvars bana åtskilliga pikanta detaljer förelågo, som tycktes vara närmaste upphovet till den för till-fället rådande oredan. Hans antecedentia lämnade onekligen åtskilligt öfrigt att önska. Han hade varit officer vid gardet — spelat falskt, efter hvad elaka tungor påstodo, gjort oerhörda skulder, varit in-vecklad i minst två mer än vanligt skandalösa äkten-skapskillnadsprocesser, lefvat öfverdådigt på alla vis, sett sig nödsakad att taga afsked — — och för-svunnit. Ingen hade på många år hört talas om honom. Nu, då farfadern var död, dök han — eller någon annan i hans skepnad — plötsligt upp igen med anspråk på arf och härtigtitel. Hans pap-per och öfriga identitetsbevis voro emellertid något oklara — och släkten tycktes icke vara vidare ange-lägen att kännas vid honom.

Historien intresserade mig icke synnerligen — — jag hade läst så många liknande i engelska följe-tongsromaner att den verkade en smula utnött och luggsliten.

Så mycket mer tycktes den intressera gamle Max. Min blick råkade tillfälligtvis falla på ho-nom då jag såg upp från tidningen. Han satt litet framåtlutad, med händerna fortfarande hvilande på de utspärrade knäna, lyssnande med en spänd och allvarlig uppmärksamhet, som verkligen föreföll mig en smula öfverraskande.

— Ursäkta — inföll ifrigt häradshöfdingens biträde, den unge notarien, då hans förman i detsamma slu-

tat sin läsning. — Det här tycks på sätt och vis också höra till historien —. Behagar härads höfdingen se — ? Tillkännagivande i Post- och Inrikes från engelska legationen — önskas upplysningar angående förutvarande kaptenen i engelsk tjänst Ronald Gordon Maxwell Duff —

— »Upphöll sig här i Sverige omkring 1876 samt spårades sedermera till Canada, dit han medföljt emigrantångare från Göteborg under namnet William eller Bill Gordon — » läste härads höfdingen vidare.

— Great Scott!

Det var ytterligare en af gamle Max' många egenheter att han aldrig svor — i vanlig bemärkelse. Då hans känslor på ett eller annat sätt blefvo honom öfvermåttiga och för sin lättnad kräfde ett starkare uttryck, fann han detta gemenligen i ett slags anropande af någon sitt lands stora nationalskalder. Denna gång röjde det halfkväfda, ofrivilliga utropet en så ovanlig sinnesrörelse att alla hastigt vände sig mot honom för att se hvad som kunnat bringa hans vanligen orubbliga lugn så ur jämnvikten. Han satt alltså med händerna stödda på knäna och stirrade framför sig med rynkade bryn och frånvarande uttryck.

— Kände kapten kanske —? vågade sig någon fram med en fråga.

— Kände —? Jo — — han strök sig eiter-tänksamt öfver mustascherna — det lät nästan som om han talat i sömnen. Jo — jag kände Billy Gordon —. Du sto-re Walter Scott —! — Jag kände honom. Me-e-n! — inte tänkte jag! — Jo, jo, — underliga — underliga äro Herrans vägar och o-ut-ran-sak-liga hans stigar! — Förlåt, härads höfdingen, förlåt — skulle vilja öfverhala den där tidnings-notisen en gång till. Tackar, tackar så mycket.»

Han bredde ut tidningen på bordet framför sig och genomläste långsamt, med djupt allvarligt uttryck och spänd uppmärksamhet, den ifrågavarande artikeln. Därpå langade han djupt ned i bröstfickan och framdrog mödosamt den ofantliga plånbok af fordom gult läder, som vi alla kände så väl — lade den på bordet och började genombläddra dess synnerligen rikhaltiga och skiftande innehåll, där sedlarne i själfva verket spelade en försvinnande liten roll bredvid de anteckningar, bref och tidningsurklipp, som utgjorde samlingens hufvudnummer. Här funnos uppgifter om bästa sätt att torka och röka fisk, praktiska rön af alla slag, jakthistorier och märkliga anekdoter om djur, framförallt hundar — gamle Max var passionerad hundvän och en väldig jägare — spökhistorier och redogörelser för egendomliga drömmar, varsel och öfvernaturliga uppenbarelser, läkarecept och huskurer, kärleksfulla poem och artiklar i politiska och filantropiska frågor, allt i brokig blandning — men framför allt och alltid — de sista breffven från Jack, hans käre, präktige gosse, om hvars modiga och ihärdiga kamp långt bort i den vida Västern för att bygga ett hem och en framtid åt sig och den han höll kär gamle Max i förtroliga stunder hade så mycket att berätta. Någon sade en gång att Robert Maxwells gamla plånbok var lika rymlig och omfattande som hans hjärta — och det låg en viss sanning i detta.

Han letade några ögonblick och framdrog därpå ur en af sidofickorna ett stort sammanviktit papper, i hvilket han ögnade, halfhögt mumlande för sig själf.

— Hm —! förteckning öfver bruna skrifbordets innehåll — det var det inte — — klaffen i chiffoniern — inte heller — gamla sjökistan på vindskontoret — — hm, hm — Billy Gordons kvarlätenskap etc. — riktigt, riktigt! — Jaha. Så var det. Ah, du milde

Burns — — terr-i-belt! — Ronald Gordon Maxwell Duff —. Ja, Herrans vägar! — Kan man tänka sig —!

Han blef åter sittande några ögonblick, stirrande framför sig med händerna på knäna, helt förlorad i tankar.

— Maxwell, insköt åter samma okufligt vetgirige yngling, som nyss varit framme, det skulle väl inte händelsevis vara någon släkt till kapten? —

Robert Maxwell rätade upp sig, drog djupt efter andan och såg sig långsamt omkring på alla de nyfikna och intresserade ansiktena.

— Släkt? sade han. Jo — det är min släkt. Det är mitt folk. Det är mitt folk. Och alla döda! — Fem ståtliga söner. Ah, Herre Gud! — Ja, lifvet, det är ett underligt ting.

— Kors i all världen — då kanske också härtigen —! det var åter den kunskapsörstande som gjorde sig påmind, fullkomligt oberörd af de ogillande blickar, som sändes honom från alla sidor.

— Härtigen var min farbror, sade Robert Maxwell enkelt, men med en egendomlig värdighet. Och Billy Gordon — — Billy Gordon var —.

Han strök sig ett par gånger öfver den kala pannan och såg sig därpå åter omkring i kretsen med sitt goda, barnsliga leende.

— Ja, ursäkt — god' vännen, sade han långsamt. Det kom just som litet oväntadt det här. Jag blef liksom litet —. Se, jag kände Billy Gordon — — och jag tror att jag nästan är rätt mannen att lämna de där upplysningarna, som legationsherrarna äro så angelägna att få — — och kanske litet till. Det är en del papper och litet annat som ligger hemma i gamla sjökistan i Sundsvall — bara jag kommer dit, så — — Ja, rogar det herrarna så kan jag ju berätta en historia om Billy Gordon — den är rätt underlig — terrriibelt underlig — — skall gärna tala om den — i kväll — inte nu — får väl gå upp och lufta mej ett tag nu — adjö, adjö —.

Han reste sig och kryssade varligt ut genom den trånga passagen — lämnande efter sig häpen undran, omätlig nyfikenhet och de äfventyrligaste förmodanden och gissningar.

Det var först långt senare som alla de frågor hvilka då framställdes fingo något tillfredsställande svar — men då kvällen kom och lamporna blifvit tända, under det att stormens rytande utanför endast förhöjde trefnaden uppe i den klart upplysta rökhytten, satt gamle Max trygg och fryntlig som alltid ibland oss och berättade, då och då blossande på sin gamla bruna pipa, följande historia om vilda nejder och underliga människoöden.

* * *

— Det var på öfverresan till Canada, som jag först lärde känna Billy Gordon, började han. Han kom ombord på »Ariosto» i Göteborg och var sedan med på »Numidian» från Liverpool till Halifax. Något närmare bekanta blefvo vi inte då, men jag lae märke till honom från början för hans utseendes skull. Det var en ovanligt ståtlig, grann pojke — sex fot och fyra tum så visst som en aln — hållning som en prins; han påminde mig märkvärdigt om min — — någon jag sett för längesedan — ja, som sagdt: det var det som först kom mig att observera honom. På öfverresan höll han sig mest för sig själf och som jag hade fullt med bekanta ombord var det bara af en ren tillfällighet vi kom att växla några ord. Men det var ju förstas tillräckligt för att vi skulle känna oss som gamla bekanta då vi vid pass ett år senare stötte på hvar-

andra inne i landet. Hvad han haft för sig under tiden vet inte jag. För egen del hade jag haft anställning som prospektare hos ett af de stora guldsökarebolagen och haft groft betaldt — nu hade jag emellertid fått lust att försöka litet för egen räkning; jag såg mig just nu efter en passande kompanjon och föreslog honom att vi skulle slå oss tillsammans. Och det var han med om.

— Se, det är så att där uppe i Ontario fins ytterst litet fritt guld, men en oerhörd guldmängd inne i kvartsen — är lyckan god, kan man träffa på en otrolig rikedom i goda »veins» — men det är förstas inte så ofta man har den turen. De flesta däruppe äro skogsmänniskor eller prospectors — det vill säga sådana som gå omkring hela lifvet och söka lyckan, fast få finna den — nå ja, så är det ju litet hvarstans förrästen. — Två prospektare gå vanligen i kompani, ha sina kanoter, tält, bössor, salt, mjöl, té och socker med sig — några bergborr och släggor och en trettio, fyrtio kilo dynamit — det är hela utrustningen. Sjö och land och skog förser dem förrästen med riklig kost. — Moose och Svartbjörn och fågel i skogen och sjöarne alldeles fulla af den härligaste lax, gäddor, muskalong och stör — så mycket man kan önska. — Lyckas nu prospektare finna kvartsberg som ser någorlunda lofvande ut, så ta de prof af stenen, stör den mjölfint i en mortel och vaskar ut mjölet i stekpannan — konstigare don bestå de flesta sig inte — är den guldförande, då synes ett litet trådfint guldstreck i pannans kant, ju längre ju bättre — är det lofvande, så sätter man upp märke vid claimen och börjar arbetet med borning och skjutning. Är kvartsen mycket guldstark så lönar det sig att stampa och panna den själf, men eljest samlas alla guldförande bitar och transporteras i sinom tid till stammillan — stora bolagsaffärer, som antingen köpa kvartsen eller stampa den mot viss procent af guldvärdet. — Ja, de större grufvorna bedrivnas förstas bolagsmässigt — men tusen sinom tusen prospektare äro ute för egen räkning i skogarne där, ty de kunna alltid finna platser som äro af rent kolossalt värde — antingen att bearbeta själfva eller sälja till något kompani. — Ja, det var nu det!

— Det var vid Stora Skogssjön — Lake of the Woods — som Billy Gordon och jag först försökte vår lycka. Men det tröttnade vi snart på. Antingen var kvartsen för mager — eller också stod där ett par förargliga stenrös, som visade att någon annan redan gjort sig till laglig ägare af den claimen. Vi kom öfverens att ge oss af längre från allmänna stråkvägen — upp till de stora skogarna vid Rainy Lake. Ett par hundra engelska mil är ett intet för ett par starka armar och en cedertråkanot, som flyter som en blåsa på vattnet — ja, det är farkost det, må herrarne tro — byggd i smäckraste form af finaste cedertråbord — tunna som cigarrlådor — lätta så att en man kan bära dem på hufvudet uppför de långa portagen — de kallas så, stigarna utmed de forsar, som inte kunna passeras med båt och uppför hvilka allt, packning, proviant och båt, måste transporteras landvägen — då gäller det att ha lätta och praktiska don, skall jag säga! — och där är kanoten på sin plats. För att inte tala om sjön —. Bara man vant sig vid den obehväma ställningen och paddlingen och lärt sig hålla jämnvikten, så öfvergår farten allt hvad jag sett i den vägen. Och bära göra de rent förvånande — fast en knappt skulle tro att de kunna tåla tyngden af ett barn en gång, så smala och bräckliga som de se ut.

— Nå! — färden den gick lyckligt — swisch,

swisch, timme efter timme med taktfasta tag öfver spegelblank sjö — så stretande och kämpande uppför den breda, strida älven ofvanför Sandusky — bära båtarna och alla andra grejor uppför de två långa portagen på branta, slippriga stigar — det var många steg — ingen lek, precis, men gick gjorde det. Om nätterna voro vi i land, tände upp eil och sof på bara hårdfrusna marken där bredvid, inrullade i våra stora grå Hudsonbay-filtar — om det var rimfrost utanpå dem om morgonen — hvad gjorde det! Man var en smula yngre den tiden — och starka som björnar voro vi båda två.

— Efter några dagar hade vi passerat Fort Francis och styrde ut mellan Regnsjöns tusen skogbevuxna holmar och öar. — Vackert land däruppe; men underligt allvarsamt. Skog och skog — urskog, som sträcker sig norrut till dess den eviga isen börjar — det är som strök det något af död och nordpolskyla genom luftens däruppi från ibland. Svart, hög furuskog, med en krans af hvitstammig björk — den stod i ljusa vårgrönskan nu — nere vid sjökanten. Underskogen är ogenomtränglig — rent trolslsnår — och de gamla döda träden ligga och ruttna i tusental där de fallit. Det är att låta yxan gå jämnt då man vill fram; rödja stig så godt som för hvar steg — det händer nog ändå man får ge tappt. Tämneligen liten känner man sig i sådan ödemark, som aldrig trampats af hvit mans fot, skall jag säga, — man märker att man är ett stoftgrand i naturen inför vår Herre. —

— Nå! — vi arbetade oss upp till motsatta ändan af sjön, så långt vi kunde komma. Minst hundra mil från närmaste nybygge. Där slogo vi upp vårt camp och började söka kvartsberg. Turen var som den kunde, ibland bättre, ibland sämre; men här åtminstone hade ingen varit oss i förväg. Ett härligt lif för rästen — kollossalt härrligt! — Splendid! — Upp klockan fem, bums i iskalla sjön — så i fullt arbete hela dagen — och så då natten kom, den goda, sköna sömnen. — Jo, man sofver godt i tält, skall jag säga, med vår Herres rena luft i lungorna, svept i sin filt på en bädd af finhackad, doftande balsamfur — ingen bolster i världen kan jämföras med en väl lagd balsamdyna! Man sofver godt — då man väl en gång lyckats somna — det har sig inte alltid så lätt. Se skogen, den sofver inte om natten den. Den vakar, den börjar just liksom att lefva då — det är så många underliga väsen, som bo därinne i svarta skuggan, stumma och blinda så länge solen är uppe, men som komma fram och drifva sitt spel då natten faller på. Jag har legat vaken ibland och hört på dem. — Det surrar som en spinnrock, det bräker som ett får, det jamar som en katt, det skratrar och gråter som en flicka som har spasmer. — Räfven skäller och tjuter och älgturen råmar långt inne i snären — så knakar det i grenar och torrt ris, det är en stor, tung kropp som tränger sig fram, det flåsar och pustar och går och går med tunga, långa steg, bom, bom, bom — det tassar och prasslar och flaxar, det kvider och kvittar och ringer som med bjällror — — blir det en för galet, så håret reser sig på ens hufvud och man rusar upp för att öppna tältdörren och åtminstone med egna ögon se hvad det är för satyng som försiggår därute, så stryker det något förbi ens ansikte, lätt och svart som en skugga, och eldfluggorna svirra omkring i buskarne så det blixtrar för ögonen och man inte vet om man drömmer eller är vaken — och så börjar något tjuta långt, långt inne i skogen så himla-erbarmligt att blodet stelnar i ens ådror och man dyker ned i bädden så fort man kan och sveper filten om öronen —

Nattfåglar? — Jaja, jaja — kan så vara. Inte vet jag.

— Billy och jag trufdes på det hela taget godt tillsammans och förliktes väl; det föll aldrig ett ondt ord emellan oss — vi var goda vänner och kamrater, men så där verkligt bekanta blef vi ändå aldrig, så underligt det kan låta. Det var något märkvärdigt förbehållsamt hos honom och det förtroende som han inte gaf, ville jag naturligtvis hvarken locka eller truga mig till. Af hela hans sätt och bildning kunde tydligt märkas att han hörde till öfverklassen — det var nog för mig. Där i landet forskar man i allmänhet inte efter sina kamraters föregående lif — det närvarande får vara tillräckligt.

— Som arbetskamrat satte jag värde på honom och för resten var han både treflig och intressant på många vis. Men det var och blef ändå något främmande för mig hos honom — något — jag vet inte rätt — kallt och hårdt, som kunde vara rent af fränstötande, och som kom mig att undra ibland hvad det kunde vara för slags historia han hade bakom sig egentligen. Af ord som han fällde och ett och annat som han berättade — så där tillfälligtvis, då vi kommo att resonnera med hvarandra — kunde jag förstå, att han hörde till de karlar i hvilkas lif kvinnorna alltid spela en märklig roll — fast just inte någon af de vackraste, Gud nås så visst. Han talade ibland om dem på ett sätt som — ja, som kom blodet att koka i mina ådror. — Se, för mig är och blir kvinnan nu en gång för alla skapelsens krona och vår Herres mästerverk och min tanke är nu den, att till och med de sämsta bland dem äro bättre — för den som ser till hjärtat — än de flesta af oss manfolk. — Ja, hvar och en dömer förstås efter sin erfarenhet — min mor, Gud välsigne hennes minne, var en fullkomlig Guds engel, och det var min salig hustru med — det var väl därför jag fick behålla dem båda så kort —.

— Nå —! Vi hade väl varit däruppe en månad, utan att se eller tala vid någon annan människa än hvarandra. Det vill säga — jo, sett hade vi ju — det låg ett indianläger ett stycke längre nedåt sjön, och vi sågo allt emellanåt de lätta björkbarks-

kanoterna med sina kopparfärgade, svarthåriga rod-dare blixtnabbt skymta fram mellan holmarne och glida förbi — men med folket hade vi för öfrigt inte haft någon beröring.

— Vi turade om hvarannan vecka, Billy och jag, att laga maten och sköta de husliga sysslorna — så pass de voro — medan den andra gick till arbete. Uppriktigt sagdt, så tror jag just ingen af oss någonsin var synnerligen road af det där matlagingsarbetet — det låg inte vidare för oss; men Billy tycktes för hvar dag finna det allt mer odrägligt. Han började också för resten bli litet konstig till lynnet, butter och tvär, retlig och underlig på alla vis — alls inte sig lik — kunde rätt som det var lämna allt vind för våg och ge sig ut i båten och stanna borta i flera timmar, eller också göra långa ströftåg utåt stranden och komma hem alldeles dödstrött och ilsken som en skadskjuten björn. Jag började rakt bli orolig för hur det skulle sluta.

— Så, en morgon — det var Bills vecka — gick allt rent på tok. Fisken var halfrå i pannan, vattnet kokte öfver och släckte elden — det var missöde på missöde. Jag sade ingenting — ville inte göra ondt värre — och han teg också i det längsta, fast han såg ut som ett åskmoln. Men just som jag skulle till att gå, slängde han pannan, som han höll på att diska, långt utåt marken och sparkade till den rykande brasan så att bränderna flögo.

— Ger detta tusan, svor han till. Jag står inte ut längre. I dag far jag ner till indianlägret och skaffar mig en squaw. —

— Gärna för mig, sade jag. Jag tyckte inte det var värdt att resonnera med honom i det lynnet, och det föll mig aldrig in att saken kunde vara allvarligt menad.

— Jag gick till mitt arbete som vanligt, men då jag mot aftonen kom tillbaka, hörde jag röster i lägret och då jag kom närmare såg jag Billy sitta vid elden med sex indianer, under det att några gamla indiankvinnor sutto nedhukade och hopkrupna ett stycke längre bort.

— Det var indianer af Chippewa-stammen och den gamle höfdingen, som förde ordet, kunde till en viss grad uttrycka sig på bruten engelska — tecken-språket fick fylla luckorna. Det gällde tydligen en

•Billy Gordon lade högtidligt två finger på boken — — —.

Klitché: Bengt Sjöfversparre.

bytesaffär — Billy visade sin reservbössa — en fin, ny winchester — en jaktknif, sitt guldur och en säck mjöl. Höfdingen skakade på hufvudet — han fordrade något annat, men hade svårt att göra sig begriplig med det ordförändrad som stod honom till buds. Billy svor öfver hans envishet och obergriplighet och visade så småningom så godt som alla våra tillhörigheter, det ena efter det andra. Men det var ändå inte som det skulle vara.

— Så småningom gick det upp ett ljus för mig och det blef en smula reda i ställningar och förhållanden.

— Gudbevars, gubben var villig nog att gå in på affären och öfverlåta den begärda varan — det var en kvinna och hans dotter och det erbjudna priset var visst, i betraktande af rådande kurs och efterfrågan, hederligt nog. Men han hade sina fördomar. — Det är ju vanlig nog där uppe att jägare, prospektare och voyagerer vidta sådana där små anordningar, då tiden blir dem lång och de känna behof af litet kvinnligt sällskap i ensamheten. — Man tar sig en squaw, lefver med henne i all frid och sämja så länge man har lust och skickar i största vänlighet hem henne då man hunnit ledsna på henne. Det är enkelt och praktiskt och besparar mycket besvär och olägenheter. — Jaja, jag säger bara som det är och yttrar mig inte om sakens moraliska sida. Allt beror ju på synpunkten och det sker ju en hel del här midt i civiliserade fina kristenheten som just inte — — men det kan ju vara detsamma. Kort sagt: Billy Gordon var i sin goda rätt och den affär han ville afsluta en affär som alla andra. Men gubben ville göra sina egna villkor. — Flickan skulle han få — mer än gärna. Men då måste han behålla henne. Hon måste bli hans hustru, enligt stammens skick och bruk och på hvit mans ord och heder — det gick inte för mindre. Sådana äktenskap förekomma ju ofta nog och hållas lika väl i helgd som om de ingåtts inför både präst och borgmästare — det är en vanlig sak då man kommer in hos någon trapper eller voyager däruppe att se en kopparbrun squaw och en stuga full med svarthåriga halfblodssungar af alla åldrar — — och sämre hustrur kan man nog få — arbetsamma och tystlåtna — och trogna som hundar. —

— Jag förklarade saken för Billy — — jag var litet mera van att umgås med skogsfolket än han och gubben och jag hade lättare för att förstå hvarandra. Ja, han hade nu inte tänkt sig saken så, precis, och var inte vidare lifvad för den där anordningen. Men Chippewa-gubben var omedgörlig och höll styft på sina villkor.

— Wah-Wah, hvit mans hustru, upprepade han envist på sin konstiga engelska. Hvit man svära — svära — två finger på Himmelsbok — två finger. Hustru — hustru — hela lif. Hvit man svära. Två finger — två —

— Därvid blef det. Han hade tydligen bevisat någon rättegångsförhandling och därifrån medfört en dimmig föreställning om edens vikt och bibelns mystiskt bindande förmåga.

— Billy betänkte sig några ögonblick; så reste han sig och gick in i tältet. Strax därpå kom han tillbaka med en bok i handen. Ja, någon bibel var det nu precis inte — en sådan tror jag, noga räknadt, inte förekom bland hans lösören — det var en fransk roman, en tjock lunta af den här Alexander Dumas, vill jag påminna mig — bunden i rött med en hop förgyllning — terribelt prydd hade den varit i sin krafts dagar; nu var det si och så — det var inte utan att den läckte litet i fogarne. — Men jag såg att det blänkte till i Chippewahöfdin-

gens små svarta ögon då han fick syn på den. Nu var han nöjd.

— Bill gaf mig en blick och ryckte litet på axlarna.

— Nå — jag skall svära då, sade han högdraget. Svära som det brukas hemma i mitt land — förstår ni det, gamle tjurskalle —?

— Indianen nickade kort. Han förstod så mycket som att den andre gått in på hans fordringar och höll fram boken, som Bill räckte honom.

— Två finger — — två finger — upprepade han.

— Billy Gordon lade högtidligt två finger på boken och läste upp de två första verserna af Rule Britannia. Det lät sannerligen riktigt uppbyggligt, fast det egentligen var raka motsatsen. Han lade till »Wah-Wah» vid slutet af hvar rad — så här:

»Då först Britannia på den Högstes bud — Wah-Wah! —
Ur azurvågor höjde sig mot skyn —
Wah-Wah!

och jag hade svårt att hålla mig för skratt, fastän jag inom mig skämdes som en hund.

— Ja, mycket underligt har jag sett och varit med om i min dar, vet herrarna — men knappast något underligare än det där. — Himlen stod gul öfver den svarta skogen i väster; sjön låg spegelblank med alla sina holmar — röken steg rätt upp från campelden — rundt om den sutto de kopparbruna svartmuskiga indianerna hopkrupna som stora underliga fåglar i sina röda filter — och midt ibland dem stod den långa, fine, granne engelske gentlemanen med sina långa mustascher och slokhatten på sned och svor falskt på Alexander Dumas — för falskt svor han i alla fall inför Gud och människor, hvad han än själf kallade det — — Du store Walter Scott! — — Jag blygdes att vara med om sådant gycel — men hvad skulle jag göra! Det fick ha sin gång. Billy Gordon var karl att svara för sina egna gärningar och ta vara på sin egen heder — —

— Chippewahöfdingen sade några ord på sitt eget språk åt kvinnfolken, som genast reste sig och skingrade sig tyst som rök inåt skogen. Så gick han några steg nedåt stranden, lyfte händerna till munnen och utstötte ett långt, genomträngande rop, som gaf eko från stränder och holmar. Han upprepade det ett par gånger — och det dröjde inte länge, så sköt en björkbarkskanot tyst och kvickt fram oakom udden och som en pil in i vår bukt.

— Det satt en flicka i den och jag får säga att jag häpnade då hon steg i land. Se, hvad man nu vill säga om indianskorna i allmänhet — de ha sina sidor, men vackra äro de inte. De få arbeta för hårdt från barndomen för det mesta och bli grofva och kutryggiga af att bära tunga bördor. Och bruda och bruna och plattnästa i synen, med det stripiga svarta tagelhåret hängande och slängande omkring sig — — då de bli gamla, äro de rent anskrämliga — häxan i Endor var ett intet mot dem. Men det finns undantag. Ibland träffar man på en riktig skönhet — ögon och tänder — — det är något rent trolskt öfver dem; det sprakar och lyser. — Jag hade sett ett par stycken af den sorten förut — men maken till det jag nu såg hade jag aldrig sett och får väl aldrig se. — Det var något af det grannaste — —. Som hon stod där på stranden, varm och rödbrun i skinnet som en furustam i solnedgången, smärt och smäcker och mjuk i lifvet i sin hvita bomullsdräkt med tofsar och broderier och fransar af brokigt ullgarn, bröstet fullt af mångfärgade pärlband, med det tjocka kolsvarta håret och de svarta sammetsögonen med ögonhår, långa som

så — — så var det som drottningen af Saba och Salomo i all sin härlighet — eller ett blommande ungräd i skogen en sommarmorgon — — Ja, en vacker kvinna, det är och blir ett Guds under, för hvilket vare tack, lof och pris evinnerligen — det är visst och sant.

— Något underligt sorgmodigt är det alltid hos de där indianskorna, äfven då de äro unga och vackra; det är som om deras ögon alltid tiggde att slippa stryk — man ser den blicken hos hundar, och det är något i den som rakt kommer en att skämmas öfver att vara människa. — Ja, jag vet inte om herrarne förstår mig, men för min del så tänker jag ofta att människan på det hela taget ändå är det grymmaste och lumpnaste af alla djur på jorden — intet annat djur missbrukas så sin makt öfver de svagare, så mycket är då säkert. Det var något sådant hos den här flickan också — det där skygga och ödmjuka som bara tackar för att inte bli sparkad — och då hon nu stod där framför fadern — ensam kvinna bland oss alla stora starka karlar — och med nedslagna ögon och utan att ändra en min hörde på hur han på sitt sträfv, tjocka språk förklarade att han sålt henne — som man säljer en hund — eller en ko — åt en af oss, så —. Ja, man får ta seden dit man kommer, förstås, och kvinnor både säljas och köpas midt ibland oss alla dagar, här också, Gud nåde oss så visst — men i alla fall gjorde det ett otäckt intryck på mig — det gjorde det.

— Ceremonierna voro för resten snart undanstökade. Gamle höfdingen vinkade åt Billy Gordon, som stått litet afsides; indianerna slöto krets om dem — gubben lade flickans hand i Billys och höll något slags tal på sin egen rotväliska samt gjorde därpå med kniven ett raskt snitt öfver båda händernas baksida, som genast drog blod — då det blandade sig och droppade ned i sanden, märkte jag att flickan hastigt och förstulet såg upp på Bill under sina långa ögonhår och de växlade en blick som — ja, den blicken sade en hel del; det gick plötsligt upp ett ljus för mig — jag tyckte mig förstå både ett och annat och blef liksom litet lättare om hjärtat. Det var nog inte första gången de träffades, den aftonen, tänkte jag inom mig själf, — och därmed fick ju affären också ett annat utseende på det hela taget.

— Emellertid voro de nu enligt stammens plägsed hederligt och väl förenade som äkta makar och allting klart. De öfriga indianskorna hade under tiden återkommit från skogen, lastade med björkbark, kvistar och allehanda grönt — och medan Billy och jag rökte en freds- och bröllopspipa vid elden med karlarne, tillredde kvinnorna och Wah-Wah vår kvälls- vard af fisk och kött, lastade mjölsäcken och annat som gått i byteshandeln i kanoterna och uppförde med rent otrolig hastighet och skicklighet ett stycke från vårt tält en prydlig liten wigwam, klädd med skinande vit näfver och prydd med löf och kvistar och långa blommande rankor. — Så gifvo de sig af, hela följet. —

— En timme senare, eller så vid pass, det var kanske inte fullt så mycket — drog jag undan tältduken för öppningen och tittade ut. Dagen hade varit något väl rikhaltig, så att säga — jag hade för mycket i hufvudet och var litet ovan vid sådant däruppe i enformigheten, där den ena stunden eljest var den andra lik för det mesta — — kunde inte soffa och hade vridit och vändt mig tillräckligt länge i bädden. Tyckte att en smula luft och rörelse skulle göra mig godt och funderade på att ta kanoten och fara ut och fiska ett slag. — —

— Natten var stilla och lugn och rent förundransvärdt vacker — en försommarnatt bortåt midsommartid, årets krona och högtid. Litet kylig och frisk som det ju alltid är däruppe under Nordstjärnans tecken; men doftande af björklöf och barr och kåda och allsköns skogens härlighet så man rakt kunde bli yr i hufvudet. Fullmånen stod rund och klar öfver de svarta skogarne i sydväst — det var ljusst som dagen och hvarenda en af de hundratals små holmarne i sjön låg och flöt på sin egen spegelbild, så att ingen visste hvad som var sken eller verklighet. — Skogen var fullt vaken, förstas, kunde väl inte annat vara en sådan natt — det var älskog och bröllop där också och luften full af underliga ljud och rop och locktoner, af halfhögt jubel och kvädfitt skratt och likt kvidan och jämmer där emellan — alldeles som i lifvet. — Och uppe på den branta klippan ett stycke bortom lägerplatsen, där man hade en himla-härlig utsikt öfver sjön — vi brukade röka våra pipor där ibland om kvällen — satt Billy Gordon på ett mossbevuxet utsprång och höll indianflickan hårdt i famn. — Hon halfflåg, hänslyngd öfver hans ena knä, tillbakaböjd öfver hans arm som en vidja, med ansiktet uppåtvändt och armarne om hans hals; — han hade prässat sina läppar mot hennes, bådas ögon voro slutna och de vaggade litet med kropparne som blomstänglar i vinden. — Månskenet föll klart på dem båda, på hennes hvita dräkt och smärta, mjuka, unga kropp och på hans bara hufvud med det tjocka rödblonda håret, på de breda axlarna. — Herre Gud, ja — ungdom och kärlek — naturen har väl intet vackrare egentligen, fast människor göra sitt bästa att föruska och fördärfa vår Herres verk! — jag glömde rakt bort att jag kanske egentligen inte bort stå och titta på dem som jag gjorde. — Ja, jag har ju också haft min tid, fast den var kort — — det var inte utan att ögonen blef litet våta och det rörde sig underligt inom mig vid tanken på hvad som varit och aldrig kommer åter. — Ja, som sagt — jag borde väl inte ha stått där och spionerat på dem. — M-e-e-n! — de skulle knappast märkt mig om jag fyrat af revolvern öfver deras hufvuden just i den stunden — så det gjorde på det hela taget detsamma.

— Så slog han armarne ännu hårdare om henne — hon var så mjuk och späd och han så stor och stark att hon riktigt vek sig och liksom smälte i hans famn — tog upp henne som ett barn, reste sig och sprang utför klippan och in i näfvertältet med henne — — det var bara ett par, tre steg för honom — — sedan såg jag dem inte mer. —

— Ja — det var Billy Gordons bröllopskväll det — — — — —

— Efter den natten blef det andra tider i lägret — glädje och trefnad. — Flickan var ett rent solsken, — tystlåten, förstas, gjorde inte mycket väsen af sig på något vis, men liflig och glad som en fågel ändå, smidig och lätt och rörlig som en ekorre — otroligt arbetsam och läraktig. Hon hjälpte till med allt, tog sin dryga del af allt arbete och mera därtill — hvad trötthet var tycktes hon inte veta och aldrig en tanke på sig själf, så vidt man kunde märka — jagade och fiskade gjorde hon som en hel karl, högg ved, bar vatten, lagade vår mat och skaffade nya, fina furukvistar till våra bäddar — — visste inte hur väl hon ville oss och bara lefde från tidiga morgonen till sena kvällen för att göra oss glädje. Förälskad i Bill — så det nästan gjorde ondt att se; hon rakt hängde vid hans ögon och kunde sitta och stirra på honom i timalt under det att hennes egna blef så stora och svarta och strå-

lande att de — så att säga — fyllde hela ansiktet. Och alltid det där uttrycket: Trampagärna - på - mig - om - du - vill - men - o - hvad - du - är - god - som - inte - gör - det! — som skar mig i hjärtat — — den där hundblicken, som lät en skämmas för att vara människa och kanske än mer för att vara karl. — Håhå, jaja! — de starka, de ha mycket att svara för de på yttersta domens dag — det är visst och säkert det. —

— Billy Gordon — ja — han var ju förälskad i henne han med på sitt vis, naturligtvis. — Den varma, mjuka unga kroppen — den friska röda munnen, som bara längtade att få kyssa, ögonen, som bara sade att hon var hans, armarne, som bara ville famna, den kärlekens glöd, som strömmade ut från henne som doften från en blomma — allt sådant verkar på en ung man, skall jag säga — — första tiden gick han — erfaren och van som han var — nästan som i ett rus, halft frånvarande; — sedan blef det ju lugnare och han tog allt som det skulle så vara. Snäll mot henne var han nog — för mycket engelsman och gentleman naturligtvis för att vara annat, i stort taget, om han också hade sina lynnen och kunde visa att han tyckte hon var besvärlig ibland. — Naturligtvis betraktade han henne alldeles som en leksak — eller ett barn. — Ja, ett barn var hon nog också i det mesta — — men älskade gjorde hon som en hel kvinna, fast hon just ingenting begärde och nöjde sig med litet. —

— Se, jag föreställer mig att vi så kallade civiliserade människor — Gud nåde oss för civilisation, för rästen! — inte kan göra oss något riktigt begrepp om hvad det vill säga för ett sådant där

litet kvinnoväsen, en sådan där vildmarksvarelse, som är van att se sig och sina likar — som ändå äro kvinnor och skapade att känna som kvinnor — behandlade och betraktade fullkomligt som osjälliga djur — att bli älskad af en hvit man — ja, jag menar nu en som i tankar, ord och gärningar är någon smula mer än en rå vilde — det finns ju de som till och med äro sämre. — Det är förstas en helt ny värld som öppnar sig för henne en hel hop som hon aldrig kunnat drömma om! — — jaja, det är eget nog att tänka på, det är det. —

— Hon blomstrade också upp, den lilla, som en omplanterad blomma — ansiktet blef vackrare och mera strålände, kroppen stoltare och fylligare för hvar dag — ja, jag säger inte för mycket om jag säger att hon kunde vara rent bländande skön emellanåt. Kvick och lättlärd var hon också, så det var förunderligt; snart hade hon lärt sig uttrycka sig riktigt bra och begripligt på engelska och framför allt var det en hop vackra ord och smeknamn och sådant som hon lärt sig af Bill — Billii, som hon kallade honom, med långt i — som — tyckte jag åtminstone — lät rent förtjusande och rörande i hennes mun, med den egna indianska brytningen. Hon kunde både säga »My dear» och »darling» och »I have longed for you» och mycket annat, och förstod allt hvad man sade till henne fullkomligt. —

— Ja, sommaren gick, mycket fortare än vi tänkt oss och med mycket mera glädje. Det är som en vacker saga att minnas det nu! — Wah-Wah hade fört lycka med sig — alltifrån det hon kom till oss hade vi en sällsynt tur.

— Vi träffade på en »vein» med rent underbart guldförande kvarts, ja, man kunde nästan kalla det guld, upplandadt med en smula kvarts, i stället för motsatsen. Hade det funnits mer af den sorten så hade vi varit millionärer, vi — så storartadt var det nu inte, för ådern sinade snart, men vi hade i alla fall fått nog till en bra bottenpenning, nog för att göra vår lycka, hur det än för öfrigt gestaltade sig — och sanningen att säga så var turen fortfarande ovanligt god, om också inte utomordentlig — vi hade allt skäl att vara nöjda och det voro vi också. —

— Hur tiden gick, så började det lida mot höst — löfskogen brann i gult och rött, flyttfåglarne hördes ropa högt uppe i luften och kvällarne blefvo kalla. Så kommo två, tre skarpa frostnätter, då dimman låg som en hvit rök öfver sjön under den gnistrande stjärnhimmeln och isen krasade och klirrade inne i vikar och bukter i soluppgången. — Det var första varningen — maning till uppbrott för oss. Innan man visste ordet af, kunde sjöarne lägga sig i vinterdvala och vi bli fast däruppe — och med den utrustning vi hade betydde det detsamma som säker död och undergång det.

— Kölden tog till — det var ingen tid att förlora. Vi började ordna våra grejor och rådslå hur vi bäst skulle stufva dem i kanoterna. Bills kanot var större och starkare byggd än min — vi blefvo öfverens om att lasta guldkvartsen på den och lägga kläder och andra enskilda tillhörigheter i min — de blefvo i alla fall så hårdt lastade som de möjligen kunde bära.

— Godt att Wah-Wah har sin egen båt — sade jag en dag till Bill. Mycket bär väl inte den lilla näfverskäppan — men litet kan väl också stufvas i den — och vid portagen kommer hon att göra nytta som en hel karl, om jag känner henne rätt.

— Han såg på mig som om han inte förstätt mig.

Klubb: Bengt Sjöberg

— — — Uppe på den branta klippan satt Billy Gordon på ett mossbevuuxet utsprång och höll indianflickan hårdt i famn.

»Hon stod framför honom med händerna tryckta mot hjärtat och bara stirrade på honom med sina svarta ögon.»

Klubb • Bengt Sjöberg

— Wah-Wah? — sade han slutligen kort. Ja — hon vänder naturligtvis tillbaka till stammen då vi bryter upp härifrån.

— Det var som om han slagit mig för bröstet. Besynnerligt nog hade den möjligheten alldeles fallit mig ur sinnet på senare tiden. Hon hade lefvat sig så helt och hållet in med oss och det föreföll mig som en gifven sak att vi och hon hörde tillsammans.

— Du tänker inte ta henne med? sade jag — kan nog hända att rösten lät en smula tjock; jag kände själf som om jag fått en kula i halsen.

— Ta henne med? — Hvad tusan tycker du jag skulle göra med henne? — Nej — den visan är all — det är ju en gifven sak.

— Hon kommer att dö af det, sade jag.

— Dö? — åh strunt. Rasen är seglivad — och för rästen har hon nog aldrig tänkt på något annat — lipar kanske ett par dagar — fast det hör då inte heller till rasen — och sedan är det lika bra igen.

— Jag tror nog att han kände litet mer än han ville låtsas om och att han just därför gjorde sig hårdare än han var — men i alla fall menade han hvad han sade, det var inte tu tal om det. Det kokade inom mig, men jag försökte hålla mig lugn; här var inte tid och plats att ställa till något upptråde och därmed hade ingenting vunnits för rästen.

— I ditt ställe tog jag henne med och lät viga mig vid henne på kristligt och hederligt vis — antingen i Sandusky eller Rat Portage — —. Sämre hustru kunde du få, sade jag så stillsamt som det var möjligt — invärtes skäljde jag som ett asplöf af sinnesrörelse — men då man är så stor som jag, så syns det inte så lätt på ytan — det är alltid en fördel.

— Är du galen? Han drog på orden — det var den iskallt försmädliga tonen han kunde begagna ibland — och han såg på mig som om han varit minst en kung och jag en skoputsare, som råkat knuffa till honom på gatan. — Komma dragande med ett rödskinn som min äkta lagvigda — —. Han skrattade. — Ja, ett sorgbarn har jag varit för släkten i all min tid, det är visst och sant — men detta ginge då utanpå hela skapelsen — någon gräns skall det finnas — till och med på vanvett.

— Han började smått hvissla för sig själf medan

han drog fram en plånbok ur väskan, där han förvarade sina viktigaste tillhörigheter, och började bläddra i papperen.

— Jag bet harmen i mig så godt jag kunde.

— Vill du höra några allvarens ord af en karl som i alla fall är en smula äldre än du och pröfvat på litet af hvarst här i världen — och som vet hvad heder och tro vill säga? sporde jag.

— Säg hvad du behagar, gamle gosse, men i det här fallet är det alldeles onödigt och förspild tid, sade han kort. Tag flickan själf om du är så angelägen — men hvad mig beträffar, så kan jag ju så gärna öppet säga dig, som man och man emellan, att jag under andra förhållanden möjligen kunnat tänka på saken — om jag skulle stannat här och slagit mig fram som hittills. — Jag hade, uppriktigt sagdt, gjort det en smula för hett och trassligt för mig där borta i gamla landet. Men — den här sista sträjken vi gjort har förändrat en hel del. Nu kan jag klara alltsammans och börja på ny kula — Och hur det är så — — man är ändå den man är, hur man än klär ut sig. Hemma komma de att slakta den gödda kalven och mer än så. — Herre Gud, människa — tänk att känna en fullblodshäst mellan skänklarne en gång till i lifvet — sitta i sadeln som en gentleman! — och stubbåkrarna på hösten, med raphönskullarna svirande kring öronen. — Och engelska flickor — med hvitt skinn och smala lif — parfymen och pariser-toaletter och flirt och galenskap — — det är ändå lif —!

— Jag teg. Hvad skulle jag säga — vi förstodo inte hvarandras språk. Men hjärtat kändes tungt som en blyklump i bröstet på mig.

— Han bläddrade alltjämt i sina papper.

— Ja — det här stoppar jag väl på mig för säkerhets skull, sade han och tog några dokument som han omsorgsfullt stoppade i bröstfickan. Rästen lägger jag här i väskan och den får du ta om hand med det öfriga — han slängde den åt mig. — Ja, det är den väskan som nu ligger därhemma i sjökistan på vinden i Sundsvall ännu i denna stund — men det hör ju inte hit.

— Åt Wah-Wah hade han ingenting sagt; det märktes på den glada ifver hvarmed hon hjälpt till att rusta allt för afresan. Jag stod knappast ut med att se på henne. — Och hon tog alldeles för gifvet

att vi skulle följas åt — något annat hade aldrig fallit henne in. —

— Så kom sista morgonen. Det hade varit frost igen och marken var vit af rim — dimman låg och drog sig inne i vikarne, innan den hann smälta för solen. Vi hade varit tidigt uppe, tagit ned tältet, stufvat in det i kanoten och haft stockelden tänd för sista gången. Vi voro litet tysta allesamman — men det var något feberaktigt öfver Billy Gordon, han svarade kort och tankspridt och var retlig och nervös — jag undrade inte på det egentligen. Jag skulle inte velat vara i hans kläder den morgonen för fem millioner dollars.

— Nu var allt färdigt — vi skulle stiga i båtarna.

— Billy Gordon gick ett slag ned till stranden — stod och betänkte sig ett ögonblick medan han tvinade sina långa mustascher — och kom så upp igen och gick rakt fram till Wah-Wah, som ännu sysslade med några små öfverblifna matråster vid elden. Jag vände mig bort och började rent på måfå plocka om sakerna i kanoten — det som nu skulle komma ville jag helst hvarken se eller höra och jag önskade mig tusen mil därifrån.

— Jag hörde honom säga några ord till henne, helt kort och torrt. Så blef det aldeles tyst — en god stund. — Jag ville inte, men det var som någon osynlig makt tvang mig att vända mig om och se på dem. — Hon stod framför honom med händerna tryckta mot hjärtat och bara stirrade på honom med sina svarta ögon — dubbelt så stora som vanligt föreföllo de och ansiktet hade blifvit underligt tunnt och skarpt och liksom blyfärgadt med ens. Ja, jag har sett mycket i mina dar, sett människor i lifsfara till lands och vatten, sett ansikten stirra upp mot fartygssidan ur räddningsbåtarna medan elden strök fram från akter till för och deras käraste ännu voro kvar ombord — men aldrig, nej, aldrig har jag sett ångest och kval och den oerhördaste häpnad så måladt på en stackars pinad människas anlete som i den stunden — och på samma gång var det den blicken hvarmed ett hjälplöst, bundet, vettskrämdt djur stirrar på den som står färdig att ge det dödshugget. — Det gick många år innan jag kunde få ro för den synen. — Ohyggligt var det.

— Så började han tala igen — jag var för långt borta för att höra hvad han sade, men jag hörde tonen — kallt och kärft — han led nog själf en smula, tyckte det var obehagligt och ville göra det så kort som möjligt — han tycktes upprepa hvad han sagt och pekade nedåt det håll där indianbyn låg — så klappade han henne på axeln, drog henne intill sig och böjde sig ned för att kyssa henne. —

— Men då brast det löst — hon kastade sig om hans hals med ett hest skrik, som ett pinadt djurs vrålände snarare än en mänsklig stämma — hysteriskt, förstås, sinnserörelsen hade snört ihop strupen på henne och hon hade inga ord, stackars fattiga barn — klängde sig fast vid honom som en drunknande. —

— Han var stark och det var inte svårt för honom att lossa hennes händer. Än en gång sade han ett par korta befällande ord — hon stod som förlamad med hängande armar och bara stirrade med uppsparrade ögon och öppen mun. — Så vände han sig på klacken och var med ett par långa steg nere vid kanoten och skulle just stiga i — — Då tog hon ett språng som en panter och hängde återigen fast vid honom.

— Billiiiii! ändtligen hade ångesten löst hennes tunga, men det kom hest och stötvis och flämtande, som folk tala i sömnen då de ridas af maran. Billii — tag Wah-Wah med! — Tag Wah-Wah med! — Billii lofvat — lofvat — svurit på himmelsbök

— himmelsbök inte ljuga — Wah-Wah med — Billii, Billii, Wah-Wah med! —

— Hon hade fattat om hans armar med sina händer och höll honom som i ett skrufstäd — det var för lifvet hon kämpade, stackars barn — hvad gör man inte i dödsångest! — Det blef en verklig brottning mellan dem. — Den rättvisan vill jag göra Billy Gordon att han var för mycket gentleman för att vara i stånd att förgripa sig på en kvinna, så länge han var vid sina sinnens fulla bruk — men det var han inte i den stunden. Flickan var så vill och stark och vansinnig i sin förtviflan att han måste uppbjuda alla sina krafter — — han kunde vara en ren djävul då han blef retad, det hade jag sett förut ett par gånger. Jag såg hur ådrorna svälde i pannan på honom och hur ögonen blefvo mörka och hvassa och farliga — så fort han lossade hennes händer från ett ställe så klängde hon sig fast på ett annat — det gjorde honom aldeles ursinnig till slut.

— Drag åt h—e —, svcr han till med flämtande andedrätt mellan sina sammanbitna tänder, måttade våldsamt ett slag med knutna handen rakt i ansiktet på henne och slängde henne med samma ifrån sig som en trasa.

— Hon föll inte, bara vacklade några steg med armarna för ansiktet och sjönk så ned på knä med hufvudet mot närmaste trädstam — i nästa ögonblick var hon uppe igen, sprang snabbt som ett jagadt djur och utan att se sig om till sin kanot, sköt ut den, svängde sig i — och var inom ett par sekunder försvunnen bakom udden. Allt hade gått på kortare tid än jag behöft för att berätta det.

— Ja, jag säger uppriktigt att i samma ögonblick som jag såg honom lyfta handen mot henne låg min hand på revolvern. Men den fick ligga där. Jag sköt inte. Hvad skulle det tjäna till? — Henne kunde jag inte hjälpa — och hvad mig själf beträffade så skulle det varit rena blanka vanvettet att ge mig i klammeri med Billy Gordon just då. Först måste vi se till att komma därifrån — och se'n kunde det bli tid för uppgörelsens stund mellan oss två. Inte förr.

— Ett ögonblick stod vi och såg hvarandra i ögonen utan att säga något, fast vi båda andades hårdt. Så började vi utan ett ord lägga sista hand vid kanoterna, sköto ut dem och paddlade bort. — —

— Kanoterna voro så tungt lastade att vi måste färdas varligt och det gick inte fort. Vi rodde hela den dagen och halva natten — så länge månen var uppe; då den gick ned och det blef för villsamt bland holmarne, gick vi i land, tände upp eld och lade oss, svepta i våra filter, att sova — så pass det gick. För min del fick jag inte en blund i mina ögon — men jag hörde efter en stund på Billys andetag att han sof. Natten var eljest tyst som en graf — det var något helt annat än på försommaren. Vattnet skvalpade saktat mellan stenarne, issskorpan invid stranden rasslade litet — det var alltihop. Endast en gång tyckte jag mig höra årslag — det aflägsna ljudet af en dubbelpaddlad kanot någonstädes mellan holmarne — ljudet hördes långt på vattnet. Sedan blef det lika tyst igen.

— Strax i första gryningen voro vi på benen och gäfvos oss af igen. Alltjämt hade vi inte växlat ett ord, mer än ett par korta, nödvändiga frågor och svar vid landningen — det var en underlig färd.

— Just som solen gick upp — det var en klar, skarp morgon med frost i luften — voro vi framme vid forsen, där Regnsjöns mäktiga vatten flyter ut i Rainy River. Här visste vi att vi måste portaga båtarna och gods — — i högvatten är forsen där snarare ett fall, och omöjligt att passera. Det var ett

styft stycke arbete vi hade framför oss, och jag kände mig trött och led åt alltsammans redan innan det var börjad.

— Bill, som var ett par båtlängder före mig, saktade först farten och styrde kanoten in mot landningsstället. Jag kom strax efter, men lade till litet högre upp. Just som jag stigit i land och börjat plocka ur packningen, kom ett kort utrop af Bill mig att vända mig om.

— Där stod en indian — som vuxen ur marken Wah-Wahs far, den gamle Chippewah-höfdingen, rak, mörk och bister som en kopparstod, på en gång löjlig och skrämmande hemsk i sin krigsmålning och brokiga utstyrel, hvars skrikande granna färger klart upplystes af morgonsolen.

— Hvad hans verkliga afsikt var och hur allt gick till kan jag knappast förklara; alltsamman var några ögonblicks verk —. Jag såg Billy Gordon blixtnabbt höja revolvern, en dof knall — indianen gjorde ett språng och föll framstupa, men reste sig ögonblickligen på knä, med blodet sprutande ur ett hål i bröstet, lade winchestern till ögat och fyrade af — Billy föll raklång baklänges i kanoten, träffad midt i pannan. — Jag hörde ett skrik, ett underligt, vildt, halvkväfadt strupljud — en gestalt flög förbi mig och jag såg Wah-Wah kasta sig ned öfver Bill, slå armarna om honom och lyfta honom upp, så att hans hufvud låg mot hennes bröst — några sekunder sysslade hon med honom, tycktes lyssna och undersöka — så sträckte hon med ett långt, skärande skri händerna mot himmelen, tog sig därpå om hufvudet och slet vildt i det långa, tjocka håret, som upplöst böljade omkring henne. I nästa ögonblick hade hon rest sig, skjutit ut kanoten, sprungit upp i den och med några kraftiga paddeltag drifvit den långt ut i strömfåran. Några sekunder senare hade strömmen gripit den lätta farkosten och förde den med all mera svindlande fart mot forsen, som gick dånande hvit och grön några kabellängder längre ner —.

— Jag såg henne kasta åran, huka sig ner i båten, än en gång lägga Bills hufvud mot sitt bröst och slå armarna om honom — det långa, svarta håret föll som ett sorgdok öfver dem båda och dolde deras ansikten då hon böjde sig ner öfver honom, men af rörelsen och ställningen kunde jag förstå att hon kysste honom — många och långa kyssar. — Jag tänkte på bröllopskvällen, då jag såg dem däruppe på klippan i mänskenet i hvarandras armar. Början och slutet. — Ja, Herre Gud — sådant är lifvet — och för en och annan kan det nog också vara så att han är färdig afundas den som med all ungdomens kärlek och smärta i hjärtat får göra sin sista färd en solig morgonstund utför en skummande, dånande fors — med den älskade i famnen! Det finns långa, steniga, dammiga vägar som äro tunga att gå och som man får vandra ensam. — Jo, lita på det.

— Strömmen drog med ursinnig fart och det dröjde inte många sekunder innan färden nått sitt mål. — Kanoten lyftes ett ögonblick högt upp på den blanka, grönklara rundningen, där fallet börjar — så dök den med fören pilsnabbt djupt, djupt ner i det sjudande, yrande skummet — ett stänk, en sista skymt — så var allt förbi. — Noga räknadt hade det bara tagit en fyra fem minuter från första skottet till — evigheten.

— Jag hade stått som förlamad och åsett alltsammans. Kunde kanske ha hindrat henne — men hvad hade jag för rätt till det? Bäst för henne som det var — hvad kunde lifvet ge henne egentligen?

— Det var många och tunga steg jag måste gå den förmiddagen medan jag ensam transporterade godset och kanoten genom skogen och utför kliporna — och tunga voro tankarna också —. Guldet

— rikedom, som kostat oss båda så dyrt — ja, den låg på bottnen af fallet den och jag stod precis på samma punkt som jag stått för ett år sedan. Det var att börja från början igen. — Jag riktigt tvang mig att tänka på detta och att göra upp planer för hvad jag nu skulle företaga mig — för att inte tänka för mycket på annat. Det var först senare, då jag lyckligt och väl fått allt utför kliporna, som jag satte mig att hvila nedanför fallet en stund.

— Där nere i stillvattnet gick strömmen långsamt rundt och rundt och rundt i sin eviga krets-gång. — Plötsligt såg jag några tunna spillror, som endast kunde ha tillhört kanoten, göra sin långsamma rund — — det skymtade något hvitt — — ett långt, blåsvart hår, som böljande sjögräs — jag sprang ner i vattnet och grep tag däri —. Det var ett tungt arbete att få dem i land, men gick gjorde det till slut. Hennes armar voro så hårdt slutna kring honom att det ej var tänkbart att skilja dem åt, om jag också velat det — hennes kind hvilade mot hans genomskjutna panna — döden hade, så att säga, verkligen gjort dem till ett. —

— Långt fram på den månjlusa natten arbetade jag med att gräva en graf. — Ja, han fick hvila hos henne — fast han inte förtjänade det. Det bjöd mig emot, sanningen att säga — jag hade hellre velat gräva två grafvar. — Men, Herre Gud! — Om hon fått välja — och för råsten: ho är den, som vägar döma sin broder? — I den värld dit de fått följas åt kanske han lär sig bättre förstå värdet af den skatt han försmädd på jorden. Det säges ju att kärleken öfvervinne allt och är starkare än döden. Och därför så — där fanns ju hvarken präst eller klockare — då jag själf nästa dag vid soluppgång skoflade igen grafven, där jag bäddat deras brudsäng så mjukt och varmt med furukvistar, så visste jag inte bättre råd än att ta min gamla engelska bibel och läsa upp första Korinterbrevets trettonde öfver dem — alltifrån Om jag talade med människors och änglars tungor, men icke hade kärlek, så vore jag en klingande malm och en ljudande cymbal — och till Men nu förblifva tro, hopp, kärlek, dessa tre; men störst ibland dem är kärleken — hela kapitlet. — En härlig bit, härrlig, skall jag säga herrarne — rent splendid. Ja, jag vet inte om det är någon bland herrarne som brukar läsa bibeln? — Det skulle herrarne göra; det är mitt råd. Där finns visdomens ord — mer än i alla edra tidningar — lita på det. Och det kapitlet tyckte jag för min del var det bästa och sannaste griftetalet som kunnat hållas öfver Wah-Wah — det passade in på henne, ord för ord. Hon var bara ett okunnigt barn, ett litet kvinnoväsen, som lefde som fåglarne under himmelen och liljorna på marken — kunde hvarken läsa eller skriva, hvarken biblisk historia eller katekes, ja — var väl egentligen inte hvarken hvad man kallar kristen eller moralisk en gång — noga räknadt. Men — »Hon älskade mycket». — Hvem var det som en gång sade det och anförde det som skäl att förlåta synder — sådana som hon, den stackars lilla indianskan, aldrig drömt om? —

— Jojo! — Det är nog inte så godt att säga hvad resultat Han, den store Räkneästaren däruppe, kommer till då Han summerar ihop alla siffror och bräddelar som skrivits upp på vårt debet och kredit i Hans stora bok. — Vi få väl se en gång, och utan öfverraskningar tordet det bokslutet inte aflöpa. — — —

— Nå! — så var det just inte mer. Hur jag tog mig ner till Montreal och hvad som sedan hände hör inte hit — det kan jag berätta en annan gång,

om någon vill höra på, ty det var märkligt nog, det med. — Men hvad jag skulle säga. — Hur det var, det ena med det andra, så dröjde det länge nog innan jag kom mig för att ordentligt se igenom Billy Gordons kvarlåtenskap, som så oväntadt kommit att stanna i min ägo. Uppriktigt sagdt så pinade det mig för mycket att tänka på det — ville helst slippa allt som påminde. — Så gick tiden och det var väl först ett halfår senare, då jag fått fast bostad och anställning och började ordna mina grejor en smula, som jag kom mig för att genomse de där sakerna. Jag tänkte att jag kanske borde se till om det fanns något som kunde leda till upptäckt af hans anförvandter, som väl borde få tillförlitlig underrättelse om hans död och allt sådant där. — Men det fanns, noga räknadt, ingenting sådant; och jag förstod nu att han tagit alla sina viktigaste papper med sig i grafven — det var dem han stoppat på sig den där morgonen. — Bland hans saker fanns en del bref utan kuvert och endast underskrifna med förnamn eller initialer — några fotografiporätt — ett par, tre böcker — i en af dem stod namnet Ronald Duff, men den kunde ju ha varit lånad — och en del småsaker, en sigillring, ett par bröstnålar och sådant. — Ja, där fanns verkligen också ett kuvert med utanskrift till välborne Ronald Maxwell Duff — och det fäste jag mig förstas vid och funderade en hel del på; ty det namnet kände jag igen — men, Herre Gud! — jag hade så mycket annat i hufvudet den tiden — — Ja, underliga äro Herrans vägar —

— Emellertid — den där tidningsnotisen — — så mycket kan jag säga, att hvad jag har i förvar nog är tillräckligt och mer än tillräckligt att bevisa Billy Gordons identitet; och för resten kan jag själf svära på — — han var ju en lefvande afbild af — — bråddes på slakten, med ett ord. Det är, som sagdt, — min släkt. — Och inte för min egen skull, men för Jacks — för min präktige pojkes skull, så skall jag väl göra mig besvär att reda upp den här affären — det kan bli en stor skillnad för honom detta — men det hör nu inte hit.

— Ja, nu har jag uppehållit herrarne länge nog med mina skepparhistorier. Tack för att ni hört på så beskedligt. — Heder och tack! — Det gör godt i en gammal kropp och själ att se så många vänliga ansikten omkring sig. Tack och tack! — Godnatt! —

Så slutade Robert Maxwells historia — för den gången. Fortsättningen — icke utan spänning afvaktad af åtskilliga bland hans tillfälliga åhörare

den aftonen — kom först några månader senare, då tidningarna meddelade att den stora Ardmoreska arfsprocessen i England nått sitt slut, i det pretendenten afslöjats som en fullständig bedragare — — samt — ännu mera sensationellt — att som fullt laglig arfvinge till gods och titel erkänts den aflidne härtigens brorson, Robert Gordon Maxwell — »son till den en gång i rikets andra stad välkände och högt aktade affärsmannen John Gordon Maxwell, samt själf i vida kretsar känd och uppuren som en af vår ångbåtsflottas populäraste befälhafvare». — Med andra ord: gamle Max.

Att han verkligen ännu i åtskilliga år lefde högt aktad och ärad som härtig af Ardmores, greve af Isla och innehafvare af ett halft dussin andra höga titlar och värdigheter — en väldig jägare inför Heranom och outtröttlig befrämjare af alla goda företag till mänsklighetens förbättring, om ock på sitt eget originella sätt — att han i sinom tid, äfven han, samlades till sina fäder och vardt begrafven i den högförnäma familjens marmorprydda mausolé i den världsberömda parken — att den nuvarande, allmänt uppburne härtigen icke är någon annan än Robert Maxwells präktige Jack, och den unga härtiginnan, hvars skönhet och beundransvärda toaletter omtalades af alla tidningar vid konung Edwards senaste mottagande i Edinburgh, i själfva verket just är den blåögda svenska flicka, hvars porträtt gamle Max förr så gärna visade i förtroliga stunder, då han med rörelse berättade om »barnens» vackra trofasta kärlek och hur hon lofvat vänta på den kække unge ingenjören, som arbetade så hårdt för dem båda därute i fjärran västern, »om det så vore i tjugo år» — allt detta och mycket annat tillhör Nyare Historien och anføres ofta som bevis på att all romantik ej — som man så ofta hör klagas — är försvunnen ur verkliga lifvet »i våra prosaiska dagar.»

Men romantik finnes af många slag — och hos en och annan af dem som den stormiga dagen utanför Öregrund hörde Robert Maxwell på sitt enkla språk tälja indianskans korta, tragiska kärlekssaga, dröjer minnet däraf kvar som den fina genomträngande doften af en sällsam, främmande skogsblomma, bredvid hvilken alla den odlade trädgårdens väl lukter och salongernas parfymers synes en smula konstgjorda, grofva och banala. Att på papper och med skrifna ord vilja återgifva den doften är nog ett fåfängt arbete — men jag har dock velat våga försöket.

»Kanoten lyftes ett ögonblick högt upp på den blanka, grönklara rundningen, där fallet börjar — — —.

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON HYLLAS AF SVENSKA STUDENTER.

HVAR 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SKALDEN HYLLAS AF STOCKHOLMS STUDENTER DEN 14 DECEMBER.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Stålm—Oby

Sedan den norske skalden vid Nobelfästen emottagit det litterära priset, har han i den svenska hufvudstaden varit föremål för en hyllning, lika varm som storartad. Bland de mera uppmärksammade momenten därvid voro de uppvaktningar som Stockholms studenter in corpore och Uppsala studenter genom en deputation ägnade honom. Vi bringa en bild från det förstnämnda tillfället, tagen utanför Grand Hôtel, och synes skalden närmast ingången (X).

FRÅN INVIGNINGEN AF BOHUSBANANS ÖFRE DEL.

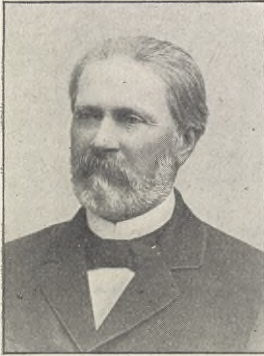

Foto Lundbäck, Uddevalla.

FÄSTTÅGET LÄMNAR UDDEVALLA STATSBANESTATION.

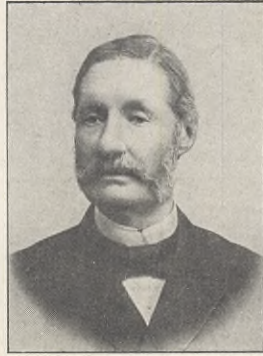
Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Stålm—Oby

Den 15 december öppnades högtidligen bandelen Uddevalla—Strömstad, 91,6 kilometer, hvarigenom Strömstad fått direkt järnvägsförbindelse med det öfriga landet. I sin helhet blir Bohusbanan af största betydelse för denna landsända, i synnerhet genom förbindelse mellan fiskeplatserna och afsättningsorterna.

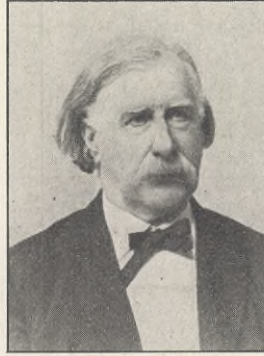
K. T. G. KEYSER.

80 år fyllde d. 15 dec. kommandörkapit. K. T. G. Keyser i Stockholm. Underlöjtn. v. Svea art. 43. öfv.-löjtn. v. Skärg.-art. 66. kom.-kapit. af 1 kl. v. k. flottan 73. Förut styresman för krigshögskolan vid Marieberg. Led. af k. krigsvetenskapsakad. Från trycket utgifvit en del vetenskapl. och fil. skrifter.

CH. SUNDIN.

75 år fyllde den 11 dec., f. d. rådmannen och stadsfogden, Christian Sundin i Filipstad. S., som i 33 år varit rådmän och stadsfogde därstädes, beviljades med detta års ingång afsked med pension från sina befattningar.

W. M. CARLGREN.

Lektorn vid Hernösands läroverk, W. M. Carlgren, fyllde den 8 dec. 70 år. C. har alltsedan 65 varit lektor därstädes.

T. BOSSON.

70 år fyllde den 9 december kontraktsprosten i Vemshögs kontrakt, kyrkoherden i Kellstorp, Trued Bosson. Stud. 54, fil. kand. 59, fil. dr. s. å. folkskoleinspektör 74-81, kyrkoherde i Kellstorp 86 kontraktsprost 95.

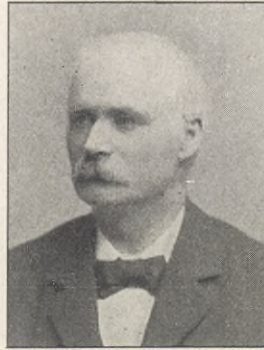
J. SVENGREN.

Stiftaren af Eskilstuna Järnmanufaktur Aktiebolag, direktör Joh. Svengren i Eskilstuna, fyllde nyligen 85 år. S. var under åren 60-67 ordförande samt 73-87 vice ordförande i Eskilstuna stadsfullmäktige.

A. HALLENBORG.

70 år fyller den 5 januari i. d. telegrafingenjören A. Hallenborg i Stockholm.

P. OLSSON.

65 år fyllde den 11 dec. lektorn vid Östersunds h. allm. läroverk fil. dr., Peter Olsson. Docent i Lund 67 och lektor i Östersund 69. Känd som forskare och skriftställare i naturalhistoria, arkeologi och matematik. Stadsfullmäktig sedan många år.

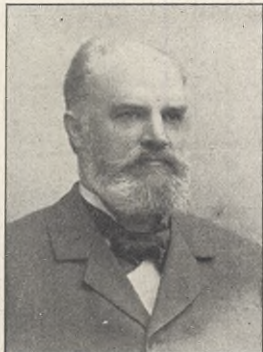
C. A. BANDIN.

60 år fyllde den 17 dec. garvfäbrikören C. A. Bandin i Luleå. B. är medlem af kyrkorådet, stadsfullmäktige, hushållningssällskapets förvaltningsutskott, lasarettsdirektionen, handtverksföreningen och folkbankens styrelse m. m.

M. E. FALCK.

Fattigvårdsstyrelsens ordförande i Göteborg, grosshandlaren M. E. Falck, har nyligen afgått från denna befattning efter 26-årig verksamhet inom densamma.

ERNST FOGMAN.

60 år fyllde den 24 december praktiserande läkaren i Stockholm, ledamoten af hälsovårdsnämnden dr. Ernst Fogman. F. är en af huvudstadens mest kände esculaper och synnerligen framstående massör.

S. ARNOLDSON.

Led. af riksdagens Andra kammarer, landbrukaren Sven Arnoldson, fyllde den 17 dec. 60 år. A. var under 91-99 riksdagsman för Östra härad i Blekinge och återvaldes 1902.

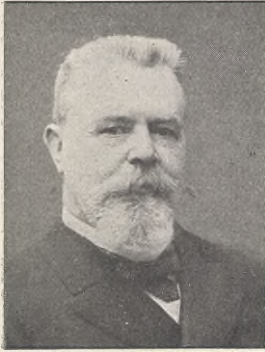

A. J. P. VON ROSEN.

50 år fyllde den 14 dec. kammarherren, greve Axel James Pontus von Rosen i Stockholm. R. bief 84 utnämnd till kammarherre.

PORTRÄTTGALLERI

A. AHLSELL.

I samband med vår artikel om det nya Elektricitetsverket för Stockholm och gasverkets 50-års jubileum den 18 dec., återgifva vi ett porträtt af Gasverkets chef, öfveringenjören Adolf AhlSELL.

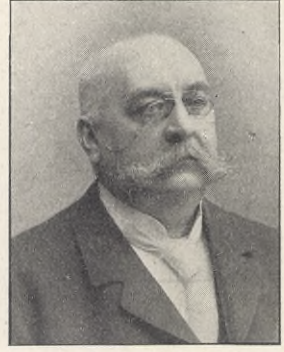
C. A. WALTER.

Prof., med. dr:n Carl Axel Walter i Göteborg, fyllde den 19 dec. 50 år. Student 72, med. kand. vid Karol. inst. i Stockholm 78, med. lic. i Uppsala 82, med. doktor 94. Andre lärare vid Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg 82-87. Prof. och lärare vid Barnmorskeundervisningsanstalten i Göteborg från 98.

GEORG ERIKSON.

50 år fyllde d. 14 dec. öfverläraren i matematik vid Tekn. skolan i Stockholm, ingenjör Georg Erikson. Maskinritare vid Åbo M. W. 77-78, förest. vid Åbo tekn. slöjdskola 78-82. Sedan 82 anställd vid Tekn. skolan. Under alla åren utöfvat privat lärareverksamhet samt åtskilligt tekniskt skriftställer.

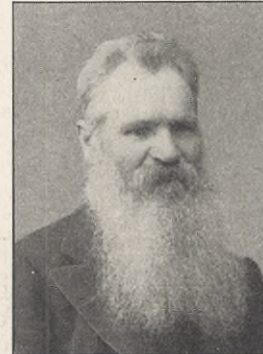
G. A. NORDENSON.

50 år fyllde den 10 december postkontrollören å Malmö postkontor, Gustaf Alfred Nordenson. N., som sedan 85 varit postkontrollör därstädes, blef 78 postexpeditör.

C. J. SAMUELSON. †

En af Vexjö stifts äldste prästmän, kyrkoh. i Kallsviks pastorat, Carl Johan Samuelson, afled d. 7 dec., 84 år gammal. Stud. 38, prästvigdes han i Vexjö 42. Efter att hafva tjänstgjort som extra ord. komminister på flera olika platser blef S. 57 komminister i Tannaker och 64 i Lekeryd samt utn. 81 till kyrkoh. i Kallsvik.

A. A. NORRMAN. †

En af Eskilstuna på sin tid mera mångbetrodde män, fabriksdirektören Alfred Norrman, afled den 11 dec. 79 år gammal. Stadsfullmäktig, drätselkammarens ordförande samt intresserad skyttevän, var han under skarpskytteföreningens tidigaste år kårens kompanichef.

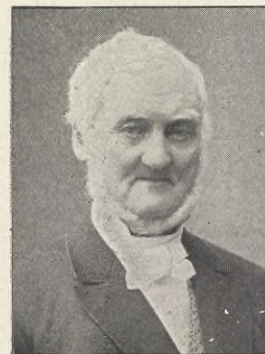
FR. ABERG. †

Förre disp. för och skaparen af Lithografiska A.-B. i Norrköping, Frithof Åberg, afl. d. 13 dec., 73 år gammal. Den afl. har under en lång följd af år intagit en bemärkt plats inom det betydande industrisamhället. Var sålunda led. af stadsfullmäktige, af drätselkam., af Olaf-saml. kyrkoråd, samt kassaförvaltare för Norrköpings folkskolor.

C. W. PONSBACH. †

Stationsinspektören vid Krylbo, trafikchefen vid Krylbo-Norbergs järnväg C. W. Ponsbach afled den 12 december, 60 år gammal. P. blef 74 stationsinspektör i Krylbo samt 78 trafikchef för Krylbo-Norbergs järnväg.

C. E. KLEBERG. †

F. d. härads-skrifvaren Claes Edvin Kleberg afled i Göteborg den 19 dec. F. 15, blef han 47 kronofogde i Sunnervikens fogderi men transporterades på egen begäran till härads-skrifvare i Norrvikens domsaga, där han kvarstod till 90, då han bevilj. afsked. Under sin vistelse i Bohuslän togs K. flitigt i anspråk i kommunala värf.

P. O. LIND. †

F. d. regementsläk. och stadsläk. Pehr Oscar Lind i Västerås, afl. därstädes den 13 dec., 68 år gammal. Stud. 54, utn. han 64 till bataljonsläk. v. Västmanl. reg. samt blef reg.-läk. v. samma reg. 87. Har dessutom bestridit distr.-läk.-tjänster samt var på 90-talet under- och l. i. öfverkirurg vid akadem. sjukhuset i Uppsala. Sedan 74 stadsläkare i Västerås.

W. GRANQVIST. †

Den 12 dec. afled i Stockholm fastighets- och hyrverksägaren Wilhelm Granqvist, 59 år gammal. Den åkerirörelse, som G. 74 öfvertog, uppref han i hög grad tills han 98 öfverlät den till det nybildade Varutransport- och åkeriaktiebolaget i Stockholm.

O. HEDLUND. †

Ene delägaren i Acetylenbolaget Trollhättan, Olof Hedlund, afled den 8 december i Trollhättan, 43 år gammal. Sedan 97 var H. äfven anställd vid Trollhättans elektriska kraftaktiebolag.

DE FATTIGES JUL.

För HVAR 8 DAG af Gerda Meyerson.

Det ligger en säregen stämning af brådska och glad förväntan öfver hufvudstaden dagarne närmast före jul. Öfverallt på gatorna möter du människor lastade med paketer, varuvagnarne från de större affärerna köra omkring från morgon till kväll, brefbärarne och järnvägens ilgodsbud äro i farten både bittida och sent, butiksfönsterna locka med varor i strålände belysning och hela skogar af vackra granar utbjudas på torg och öppna platser.

Det är hufvudsakligast till de vackra husen vid de fina gatorna, där stadens rika eller mera välbergade innevånare ha sina hem, som paketen från bodarne och post och järnvägsförsändelserna föras, det är dit de ståtligaste julgranarne komma och läckerheterna från konditorierna, eller frukt- och blomsterhandlarne vandra. I de fina och rika hemmen prydas julgranarne med dyrbara grannlåter, borden dukas med silfver och kristaller och julklappar i mängd utdelas. Går du en julafton, sedan den värsta brådskan stannat af, genom gatorna i stadens fina kvarter, får du öfverallt se upplysta våningar och du skymtar genom fönsterna tända julgranar.

Men ställer du dina steg till de mera aflägsna delarne af staden, där den fattigare befolkningen har sina bostäder, märker du icke denna stämning af ljus och glädje. Du ser visserligen här och där upplysta fönster, du skymtar en och annan tindrande gran eller grenljusstake, i butikerna och häst i »magasinen», hvilka nu på helgdagsaftonen hålas öppna i det längsta — tränges man för att i sista stunden förse sig med litet matvaror för helgdagarna och köper kanske en eller annan småsak att glädja barnen med. Egentligen har man icke råd därtill, men »det är ju jul bara en gång om året».

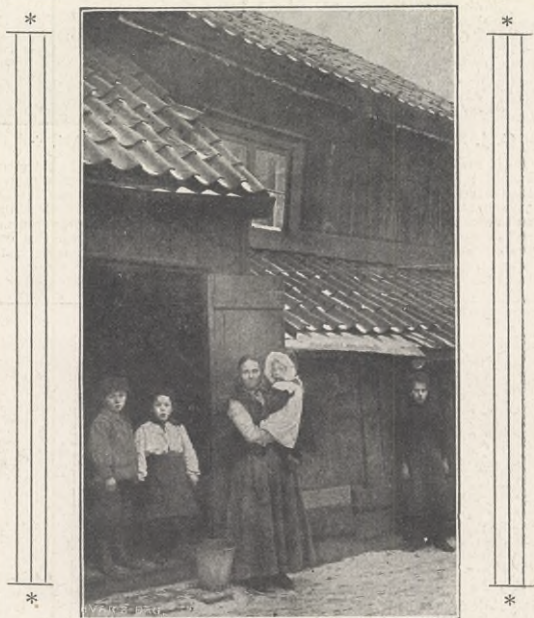
Kanske möter du på din vandring en och annan liten blåfrusen parfvel, som bjuder ut sprattelgubbar eller jultomtar af vadd eller någon tiggare, som bedjande sträcker sin hand emot dig. De äro väl på väg hem nu, om de ha några hem att gå till, dessa samhällets styfbarn, för hvilka fattigdomens nöd säkert kännes ännu bittrare än eljest på denna, den stora glädjens dag.

Tänker du på huru de kunna ha det, de fattigaste bland de fattiga, som bo i de små usla kåkarne borta på Söder eller Kungsholmen, i »Sibirien» eller i de gamla husen i de smala gränderna i »staden»? Vet du af att det fins godt om tränga, osunda bostäder, där män, kvinnor och barn, sex, tio, ja, ännu flera personer, bo sammanträngda i ett litet rum och kök, där sofplatserna utgöras af bräder, upp- och nedvända bord, byråldor?

Vet du att det fins hem, där förut ett relativt välstånd rådt, men dit sjukdom och arbetsbrist kommit och där det nu på julaftonen ser tomt och dystert ut, emedan största delen af bohaget måst vandra till pantlånaren, där det är kallt, emedan veden tagit slut och där det saknas både mat och kläder. Det finnes godt om änkor eller hustrur, hvilka män genom arbetslöshet eller oordentligt lefnadssätt icke kunna bidra till familjens uppehälle, som dag ut och dag in måste lämna sina små utan uppsikt och vård för att i fabriken eller i hjälphus skaffa sig förtjänst, och som trots sitt trägna arbete nu med bäfvan tänka på att nyårshyran snart skall betalas. Det

finnes ensamma unga och gamla kvinnor, hvilka knappa arbetslöner aldrig tillåta dem att äta ett ordentligt mål mat och hvilka »hem» består af en usel bädd i en vrå af ett rum hos främmande, där de få betala högt och betraktas som ett nödvändigt, men ogärna sedt påhäng. Och det fins i dessa nödens boningar godt om barn, barn med gråbleka kinder och matta, insjunkna ögon; barn, som svälta och frysa, misshandlas och förföras, för hvilka lifvet sällan eller aldrig har en glädjestund att bjuda.

I en storstad finnes det i sanning mycken nöd, mycket uppenbart och mycket fördoldt elände, men där fins också — allra häst i den signade juletiden — medkänsla och barmhärtighet, det fins mycken uppenbar och mycken fördold kärleksverksamhet. Det fins bland de bättre lottade många, som tänka på sina nödställda bröder och systrar och gåfvor sändas nog från de rika och lyckliga hemmen till de fattiges bostäder. Men gåfvorna och kärleken borde mångdubblas, det borde icke vara blott af plikt känsla eller för att lugna sitt samvete, som man ger en skärf af sitt öfverflöd, för att sedan i ro kunna njuta sitt eget goda. Det borde vara med vaken blick för missförhållandena i samhället, med intresse och omtanke, med verklig vilja att hjälpa och offra. Då skulle gåfvorna säkert bli ett medel till närmande och förbrödring mellan de olika samhällsklasserna icke blott under julen utan för all framtid. Visa icke bort tanken på de fattiges jul med en rysning af obehag eller med ett öfverlägset medlidande! Hjälptill att sprida ljus och glädje i dystra boningar och känslor af hopp och förtröstan i af olyckan förbittrade sinnen!

H. 8 1/2 STOCKHOLMSPULVORAF.

EN GÅRDSINTERIÖR FRÅN SÖDER.

För att detta häfte, trots dess större omfång, och i dess ofantliga upplaga skall nå HVAR 8 DAGS läsekrets före Julafton måste detsamma gå i präss redan den 19 december. Skulle möjligt, till följd häraf, häftet sakna något »sista nytt», bedja vi om öfverseende för denna enda gång. Och så önska vi alla våra läsare i hemland och utomlands

EN LYCKLIG JULTID.